

**Fuafuaga mo le Si'itia o le Malupuipuia o
Nu'u ma Afio'aga mai Suiga o le Tau**

Aleipata-Itupa i Luga

Ta'iala mo Galuega 2018

'Upu Tomua

E iā te a'u le ava tele e fa'ailoa atu ai Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipuia o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau (Fuafuaga o le CIM) lea sā uluai fa'aigoaina o Fuafuaga mo le Vaaia Lelei o Aseta Tulata i le Sami. 'O le toe iloiloina o nei fuafuaga na suia ai le faatinoina talu le uluai seti o fuafuaga na tapenaina mo itumalo e 15 i le tausaga 2002 – 2003 i lalo o le polokalame na faatupeina e le Faletupe o le Lalolagi ma le 26 itumalo mulimuli na faamaeaina i le tausaga 2004-2007 i le polokalame a Samoa mo le Vaaia lelei o Aseta Tulata i le Samoa na faatupeina e le Faletupe o le Lalolagi.

O le taimi nei ua lautele atu le fa'ata'atiaga o le polokalame ua iai nei ma ua aofia le atunuu atoa mai i tuasivi se'ia o'o i le ā'au (ridge to reef approach). Ua le gata i atinae tetele ae ua aofia nei totolu ma le siosiomaga ma punaoa faalenatura ae fapea foi ma alamanuia mo nuu ma afioaga aemaise a latou pulega lelei. O le Taiala o le CIM lea na afua mai ai fuafuaga o le CIM (CIM Plan) na toe teuteuina ia Aukuso 2015 'ina 'ia atagia ai le faataatiaga fou mo le faatinoina o lenei fuafuaga e le Malo ma ua iai le fuafuaga o le a faatinoina nei CIM I le vaitau e tai 10 tausaga ma toe iloilo nai lo le 5 tausaga na uluai fuafuaina ai.

O le Fuafuaga o le CIM 'ua avea nei ma faavae o galuega faatino mo Vaega autu tetele (Sectors) uma o le Malo e tali atu ai i Suiga o le Tau i se faiga faapolokalame a le Malo o Samoa e tapena ai le atunuu i auala e tali atu ai i Suiga o le Tau. Ma o galuega uma ua fuafuaina i totolu o CIM plan mo itumalo ma nuu taitasi ua faapea ona fesootai lea I le ausia o le Fuafuaga autasi a le Malo 2016/17 – 2019/20 faatasi ai ma fuafuaga a isi matagaluega a le Malo.

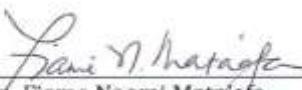
'Ou te fia fa'ailoa le sao tele o itumalo ma afioaga taitasi faapea pā'aga fesoasoani, Matagaluega a le Malo e aofia ai

Matāgaluega o Tinā ma Tama'ita'i, Nu'u ma Agafeso'ota'i
 Matāgaluega o Galuega, Fela'ua'iga ma Ātīna'e Tetelē
 Matāgaluega o Puna'oa Fa'alēnātura ma le Si'osi'omaga
 Matāgaluega o Fa'ato'aga ma Faigāfaiva
 Fa'alāpotopotoga o Mālosi'aga Tau Eletise
 Pūlega o Feoa'iga i le Lau'ele'ele
 Pūlega o le Suāvai o Sāmoa
 Matāgaluega o le Soifua Mālōlōina
 Matāgaluega o Tupe

Mātou te fa'afetaia fo'i le sao tele o pā'aga fa'avāomālō na fa'atupeina lenei galuega telee aofia ai Faletupe o le Lalolagi i lana Poloketi Faataitai mo le Siitia o le Malupuipuia o afioaga mai Suiga o le Tau, le UNDP tauala mai le Adaptation Fund i le faatupeina o le galuega toe iloilo ma faafouina o nei fuafuaga o CIM Plans.

Oute tuuina atu nei Fuafuaga (CIM Plans) i paaga uma, i matagaluega, itumalo ma afioaga faapea paaga fesoasoani mo le faatinoina. Ua faamaonia o nei Fuafuaga (CIM Plans) o le a siitia ai le malupuipuia o Samoa mal aafiaga o suiga o le tau

Faafetai,

 Hon. Flame Naomi Mata'afa
Minister of Natural Resources and Environment

Sui 'auai I le Fuafuaga

O le Fuafuaga o le CIM o le Fa'apā'aga i le vā o le Mālō o Sāmoa ma nu'u 'olo'o i totonu o vāega Fuafuaina. E 'āmata le Fuafuaga mai le tuasivi seia pa'ia le Sami/ā'au, e vaevaeinai vāega e 4; Ātīna'e Tetele; Si'osi'omaga ma Puna'oa Fa'alenātura; Auala mo tamaoaiga (livelihood) ma le lava o taumafa; ma Pūlega a Nu'u. E iai matafaioi a nei pā'aga i faafitauli i nei vaega tetele e 4 o le fuafuaga faatasi ai ma fofō e foia ai, ma o lenei fuafuaga ua tuufaatasia uma ai auaunaga'ma auala e siitia ai le saogalemu i le taimi nei ma le lumana'i.

O le Fuafuaga lenei e aofia ai le Itūmālō Fa'afaipule o Aleipata-Itupa i Luga (Vailoa, Lalomanu and Ulutogia).

O sui o nu'u/afioaga na auai i le tapenaina o Fuafuaga o le CIM i le fa'apā'aga ma le Mālō o Sāmoa.

Aso o le Sainiga: 22 JUNI 2018

Afio'aga o Vailoa

Sui Auai:

- Taputoa Simanu
- Taputoa Limatasi
- Foai Faanoi
- Amiaitutolu Uiato Pelupelu
- Faanoi Malama Vaosa

Saini:

Afio'aga o Lalomanu

- Seuala Patone Seuala
- Unasa Iulia Seuala
- Le'ele Tavita
- Matavai Samuelu Vave
- Aulaumea Etisone Pouvi

Afio'aga o Ulutogia

- Filiuae'e Tuiolo
- Faiumu Muagututia
- Maseiga Taulia
- Timuia Iosua
- I'umalo Joe Tui

The image shows five handwritten signatures in blue ink, each followed by a horizontal line for a name. From top to bottom, the signatures are:

- Tui*
- Faiumu*
- Maseiga*
- Timuia*
- I'umalo*

'Ua fa'aaogaina e le Mālō o Sāmoa lenei Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai suiga o le Tau mo le Itūmālō Fa'afaipule o Aleipata Itupa i Luga o se fuafuaga autu e faatinoina ai le Taiala mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga tapenaina i le 2002, toe iloiloina 2006 & 2015..

O le tapenaina o Fuafuaga o le CIM o loo taulamua ai le Matāgaluega o Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga fai ma sui o Matāgaluega a le Mālō ma Fa'alāpotopotoga e fa'amautū le auai o le Mālō o Sāmoa i le tapenaga o nei Fuafuaga ma le faaogaina e avea ma fuafuaga autu aua le faatinoina o le Taiala mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau.

Ulu Bismarck Crawley

Ofisa Sili O Pulega
Matagaluega O Puna'oa Faanatura ma Siosiomaga

Faasologa o le 'Anotusi

Uputomua *i*

Sui o Itumalo *ii*

Faapu'upu'uga *iii*

Uiga o Upu *iv*

1. Folasaga o le Fuafuaga

- 1.1 Ta'iala mo le Va'aiga Mamao
- 1.2 Sini 'Autū o le Fuafuaga
- 1.3 Faatulagaga O le Fuafuaga

2. Ta'iala O Galuega

- 2.1 Fa'amoemoe o le Ta'iala o Galuega
- 2.2 Auala e Mafai ona Faatupe ai le Faatinoga o le Fuafuaga
- 2.3 Umi e Faatino ai Fuafuaga

3. Faamatalaga o le Si'osi'omaga o le Itumalo o Aleipata Itupa i Luga

- 3.1 Ta'iga o Meatotino Fausia ma Alagā'oa Faanatura
- 3.2 Ta'iga o Agafesootai ma le Tamaaoaiga
- 3.3 Tulaga Lamatia o le Tau ma le Anagatā

4. Galuega Fesoasoani mo le Itumalo o Aleipata Itupa Luga Faafanua o le Itumalo

4.1 Galuega fesoasoani mo le Afio'aga o Lalomanu	Faafanua o le Nu'u
4.2 Galuega Fesoasoani mo le Afio'aga o Vailoa	Faafanua o le Nuu
4.3 Galuega Fesoasoani mo le Afio'aga o Ulutogia	Faafanua o le Nuu

5. Ata e pu'eina e: MNRE-PUMA 2017

Uiga o 'Upu

Fa'afoga Fa'afuase'i	Tu'u atu i nu'u le tomai, fausaga ma alagā'oa 'ina 'ia mafai 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave toe fa'aleleia i taimi o fa'alavelave fa'afuase'i.
Lava Mea'ai	E lava mea'ai pe 'ā maua 'uma e tagata i taimi 'uma, maua ma lava le tamāo'āiga, saogalēmū ma mālōlōina, ma fetaui ma o lātou mana'oga tau mea'ai 'ina 'ia ola manua ma mālōlōina.
	<i>Maua o mea'ai:</i> Avanoa e maua ai e tagata ta'ito'atasi ālāmanuia talafeagai (fa'amanuiaga) e maua ai mea'ai e fetaui mo se 'aiga mālōlōina. O fa'auigaga o fa'amanuiaga e pei o se seti o mea mana'omia 'uma e mafai ai e se tagata 'ona fa'avae mana'oga e fua i tūlāfono, faiga fa'apolokiki, tamāo'āiga ma agafeso'ota'i fa'avasegaina a le nu'u 'olo'o soifua ai (e aofia ai aiātatau fa'aleaganu'u e pei o le avanoa e maua ai ālāmanuia māsani)
	<i>Iai mea'ai:</i> O le iai o mea'ai e lava ma lelei, 'ua tu'uina atu e fa'aaogā i 'āiga po o mea'ai 'auina mai fafo (e aofia ai ma mea'ai mai fesoasoani)
	<i>Fa'atūmauina:</i> Mo le fa'atūmauina o mea'ai, e tatau 'ona maua mea'ai e talafeagai i taimi 'uma mo se faiatuga aofa'i o tagata, o se 'aiga po o tagata ta'ito'atasi. E lē tatau 'ona lē maua avanoa i mea'ai 'ona o se fa'afitāuli fa'afuase'i (ft. se fa'alētonu o le tamāo'āiga po o le tau) po o ta'amilosaga o ni mea tutupu (ft. lē lava mea'ai 'ona o mea'ai fua fuata). O le va'aiga la fa'alemāfaufau i le fa'atūmauina, o le iai ma le lava o mea'ai i ona vāega 'uma.
	<i>Fa'aaogaga:</i> Fa'aaogaga o mea'ai e 'aula atu i le lava o mea'ai taumafa, vai mamā, tūmamā ma le tausia o le soifua mālōlōina 'ina 'ia 'ausia le ola mālōlōina e tali atu i mea e mana'omia e le tino. E ta'u mai ai ma le tāua o isi mea fa'aaogā e le'o ni mea'ai 'ina 'ia lava mea'ai
Lamatia	O se 'aula e ono lamatia ai po o se tūlaga e ono fa'aleagaina ai.
Sone Lamatia	Nofoaga 'ua fa'ailogaina e ono lamatia pe ono a'afia ai 'ona o lamatiaga i se vaitaimi fa'atūlagaina mo su'esu'ega. E ono sone lamatia 'olo'o fa'atatau i ai le su'esu'ega lenei: <i>ASCHs</i> (nofoaga ma'ale'ale e lamatia ai le talafātai); <i>CEHZs</i> (sone lamatia e taf'i'esea ai le talafātai); <i>CFHZs</i> (sone lamatia i lōloga o le talafātai) ma <i>CLHZs</i> (sone lamatia i 'ele'ele solo o le talafātai) <i>CIHZ</i> (sone lamatia e lōfia ai le talafātai) - Lōfia o le Talafātai 0 i le 15mASL – sone vave lōfia o le talafātai - Lōfia o le Talafātai 15 i le 20mASL – 5-mita lē mautinoa le pupuni e soso'o ma le sone vave lōfia (e māfua 'ona e le'o sa'o 'ātoatoa le LiDAR) - Lōfia o le Talafātai 20 i le 50mASL – sone lamatia fa'aopoopo mo le fa'amoemoe e fua/fuafuaga o le nofoaga o fausaga e puipui ai mai sunami i tala atu o le laina 0-20mASL. Fa'amolemole mātau lelei, o le lamatia i sunami e aofia ai le 0-20mASL, lona uiga o sone lamatia o sunami e tatau 'ona aofia ai ma le 0-15mASL ma le 15-20mASL polikone fa'apēnā fo'i ma le 20-50mASL polikone - Lōfia o le Talafātai 50 i le 55mASL – 5-mita lē mautinoa le puipui o le sone lamatia o fa'atulagaga o le sunami (e māfua 'ona o le lē sa'o 'ātoatoa o LiDAR) <i>IFHZ</i> (sone lamatia vave pāpā i tāfega) i totonu o 'auvai tofē o vaitafe loloto i vanu - Tāofiofiga o pā o 'auvai – 5m puipui i so'o se pito o le 'auvai

	- Sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai – 20m puipui i so'o se pito o le 'auvai
Ātīna'e Tetele	O ātīna'e tetele ma 'aula o feso'ota'iga, e lagolago ai le atunu'u, itūmālō po o le nu'u Ātīna'e Tetele e Ola ai: O ātīna'e tetele e aogā sa'o i le fa'asaoina o le nu'u e mafai ai 'ona tali atu ma toe fa'aleleia i taimi o fa'alavelave mātuiā. Ātīna'e Tetele Tulagalua: O ātīna'e tetele e aogā mo ātina'e a le nu'u i aso uma.
Ta'iala o Fa'atinoga	O se fa'amatalaga e limata'ita'ia ai le fa'aaogāina o le lau'ele'ele ma puna'oa 'ina 'ia 'ausia 'autū ma'oti, fa'anaunauga ma faiga fa'avae, ma aumai ai se 'auivi e fa'atino ai galuega ma gaoioiga mana'omia.
Fa'affitāuli	O se popōlega ma'oti e fa'atatau i māfua'aga ma a'afiaga.
Fa'aaogāina o le Laufanua ma Puna'oa	O le fa'aaogāina o le laufanua ma puna'oa e le nu'u, mo agafeso'ota'i, tamāo'āiga po o isi fa'amanuiaga (ft. fa'aaogāina o le fanua e aofia ai vāega 'olo'o fa'aaogā e le nu'u po o meatotō, fa'aaogāina o puna'oa e aofia ai le 'eli ma la'uina o le oneone, 'eli ma la'u ma'a po o fāgötaga).
Ola	E fa'atatau i le ōлага o se tagata po o se vāega “ ‘ia fa'amautū mea mana'omia – mea'ai, vai, fale ma lavalava – o le ola”.
Tulimata'i	O le fa'agāsologa o fua e tulimata'i suiga aogā po o a'afiaga o polokalame ma galuega ma fua āga'i i tapula'a, la'asaga ma taunu'uga na mate'ia 'ole'ā tutupu
Gafatia:	O le mafai 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona toe fa'aleleia. Gafatia o Nu'u: O le mafai e le nu'u 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona fa'aleleia mai a'afiaga mātuiā e lamatia ai. Gafatia Fa'alenātura: O le mafai e mea fa'alenātura 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona toe fa'aleleia mai le fa'agāsologa fa'alenātura po o mea e lamatia ai.
A'afiaga	O le tūlaga e ono tupu ai se mea ma a'afia ai fa'anaunauga. E fua āga'i a'afiaga ma mea e ono tutupu. O le fa'auigaga o le Fuafuaga o Fa'afaoega Feso'ota'i ma Nu'u o mea e ono tutupu i ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa o mea e ola, o fa'ato'aga ma puna'oa o le talafātai (lava mea'ai) e ono lamatia ai fanua i gā'uta ma le talafātai ma ono fa'aleaga ai meatōtino, ola ma le laufanua 'ona o fa'agāsologa fa'alenātura.
Tagata e a'afia ai	O tagata ma fa'alāpotopotoga e ono a'afia ai pe 'ua a'afia fo'i, pe fa'apea 'ua a'afia ai ma lātou 'ona o se fa'ai'uga po o se gaoioiga. E ono fa'auiga fo'i 'ina 'ia aofia ai ma i latou e fia mālamalama ma fia 'auai.
Fuafuaga Fa'ata'atia	O le fa'atonuga po o se fa'asologa o gaoioiga e fai 'ina 'ia 'ausia se vāega patino.
Suigatā	O le tūlaga e o'o i ai se meatōtino fau e ono āfāina ma fa'aleagaina i a'afiaga o le talafātai ma lē faigōfie pe faigatā, taugatā pe taugōfie 'ona suia. E tutusa le fa'auigaga o le suigatā ma le mauagatā i le fa'aaogāina o le Fuafuaga o Fa'afaoega Feso'ota'i ma Nu'u 'ona e tai uiga tutusa 'upu o le suigatā ma le mauagatā i fa'a'upuga fa'asāmoa.
Manulautī	O se va'aiga mamao e tini i ai se fa'anaunauga

1. Fa'ailoaina o le Fuafuaga o le CIM

1.1 O le Vaaiga Mamao

Ua saunia le Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau (CIM) mo le Itūmālō o le Aleipata Itupa i Luga e fai ma vāega o Fa'atupega Fa'amāsanai a le Mālō o Sāmoa – *Polokalame e Si'itia ai le tulaga gafatia o Nu'u Talafātai o Sāmoa ona tali atu i Suiga o le Tau.* O le Fuafuaga mo le Siitia o le malupuipua o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau o se tasi lea o māfua'aga laualuga i le fa'atinoina o Fuafuaga Fa'ata'atitia, lea na taliaina āloa'ia e le Mālō o Sāmoa iā Fepuari 2001 ma toe fa'afou i le taimi nei i le 2015 e fai ma fa'atonuga o le Fuafuaga Fa'ata'atitia 'ina 'ia si'itia ai le maua'a o nu'u, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura e fa'aaogā ai le feso'ota'i 'ātoa o le va'ai mai le tuasivi i le ā'au. E iai le manulautī e 'augia i ai le Fuafuaga Fa'ata'atitia:

Tulaga Gafatia o Suiga o le Tau – Ōлага i le Nu'u, Ātīna'e Tetele, Si'osi'omaga ma Puna'oa
Fa'alenātura i
Suiga o le Tau ma Mala Fa'alenātura

E fa'aaogā e le Fuafuaga o le CIM le manulautī lea ma fa'ailoa mai fa'atinoga mo'omia mo nu'u ma le mālō e fa'atino fa'apā'aga ai le Fuafuaga Fa'ata'atitia. *O le maua'a o le fa'amāsanai, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia 'ina 'ia fa'asoasoata tatau e le nu'u le si'osi'omaga, agafeso'ota'i ma le tamāo'āiga. (Fuafuaga Fa'ata'atitia o le CIM, 2015).*

1.2 O le 'Auga o le Fuafuaga o le Fa'afoga Feso'ota'i ma Nu'u (CIM)

O le 'auga o Fuafuaga o le CIM o le fesoasoani i nu'u ma le mālō 'ia si'itia le tulaga gafatia e ala i le fa'ailoa o gaoioiga fa'atino ma fofō 'ua iloa e aupito lelei e tali atu ai i fa'affitāuli 'ua fa'ailogaina. E lē o fofō 'uma e mafai 'ona fa'agaoioi vave i le taimi eni, 'ae o le fuafuaga e fa'amautinoa ai fa'affitauli ma filifiliga 'ua fa'ailoaina mo le fa'aleleia o ōлага o le nu'u, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma alagā'oa mo se vaitaimi 'umi.

O le Fuafuaga o le CIM 'ole'ā:

1. Fa'aleleia ai le mālamalama o le nu'u i a'afiaga lamatia mai le tuasivi i le ā'au;
2. Mafai ai e le nu'u fa'apea ma i lātou 'olo'o maua mai ai le 'au'aunaga 'ona fa'atino, fa'atupe ma maua mai fesoasoani fa'apitoa i vāega uma fa'atatau i le tau, e fa'aitiitia a'afiaga e lamatia ai le laufanua ma le talafātai o nu'u.
3. Mafai ai e le nu'u ma i lātou 'olo'o faia 'au'aunaga mo le mālō e ala i 'au'aunaga tau ātīna'e tetele, ōлага, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura 'ona fa'amāsanai, tali atu ma toe fa'aleleia mai afā.

1.3 Fa'atūlagaga o le Fuafuaga

E lua vāega o Fuafuaga o le CIM e tofu ma le fa'amoemoe e patino i ai.

- ***Tapenaina o le Fuafuaga***, 'o lo'o fa'amatala mai ai le fa'agāsologa o le iloiloina o Fuafuaga faatasi ma sui auai o Nu'u, o le Mālō ma isi sui 'olo'o iai o latou faamoemoe i le vāega o Fuafuaina.
- ***Ta'iala o Galuega***, o loo fa'amatala ai Fuafuaga ma galuega ua fautuaina na afua mai i galuega sa faatino, Ua faailoa ai foi ma paaga/matagaluega e faatinoina ia galuega fuafuaina. O loo faapea foi ona faafetaia fa'apitoa i totonu o lenei Taiala o Galuega sui uma na 'auai i le tapenaina o nei Taiala o Galuega.

2. Ta'iala o Galuega

Fa'amoemoega o le Ta'iala o Galuega

'Olo'o fa'ailoa mai i Ta'iala o Galuega fofō e si'iitia ai le tulaga gafatiae nu'u i le vāega Fuafuaina ma 'aula e fa'atino ai ia fofō. 'Olo'o fa'avasega fofō mo vāega 'ese'ese fa'atatau i auala le ōлага o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, ma e i le feololo i le maualalo le maua'a o ia fofō. 'Olo'o fa'amauina fo'i pe 'ā iai se fofō e maua ai fa'amaniuaga a isi vāega o le ōлага o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, i lalo o "Isi Fa'amaniuaga". O le matāfaioi fai fa'atasi a nu'u ma le mālō fa'atinoga nei. O le matāfaioi a le mālō le tu'uina mai "Fa'alaua'itele" i le atunu'u ma itūmālō, ātīna'e tetele ma 'oloa mo tagata lautele, ma fa'amaniuaga e maua mai 'au'aunaga tau le si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, 'ae o le matāfaioi a nu'u le silasila i le lōtoifale e fa'atautaia ai ātīna'e tetele ma ōлага masani e feso'ota'i ma fa'atinoga nei. 'Olo'o fa'ailoa mai fo'i vāega ma a latou matāfaioi mo le fa'atinoina o gaoioiga mana'omia. E tatau 'ona iloilo fa'atasi fofō mo le Itūmālō ma le Nu'u i le tūlaga e feso'ota'i ai matā'upu i le ōлага o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura. O le matāfaioi lea a pā'aga 'uma e lua, o le ū mai fa'atasi e fa'afoe atina'e feso'ota'i ma nu'u.

O le matāfaioi masani lava a Ali'i ma Faipule ma 'Āiga i totonu o le nu'u, o le fa'atino o fofō e feso'ota'i i le ōлага, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma le puna'oa fa'alenātura. E ono maua mai le Mālō fautuaga ma alaga'oa e fesoasoani ai i le nu'u i le fa'atinoina o ia fofō. O le tele o ia fofō e fa'amaniuaina ai fo'i nu'u ma itūmālō mai ātīna'e tetele ma puna'oa, ma 'oloa o le si'osi'omaga e fa'asoasoia i nu'u. E tatau 'ona silasila i ia fofō o se galuega feso'ota'i fa'atasi e fa'amālosia ai le maua'a o nu'u i ona vāega 'uma.

'Umi o le Fuafuaga

E ta'isefulu tausaga ma *toe iloilo* Fuafuaga o le CIM 'ae ta'ilima (5) tausaga ma *tulimata'i* pea fofō fa'atinoina i le vaitaimi lea o le Fuafuaga 'ina 'ia mautinoa 'olo'o lelei 'ona fa'atino fofō mana'omia ma si'iitia fo'i le maua'a o galuega e fa'aleleia. E fa'afeso'ota'i le 5 tausaga o tulimata'i le Fuafuaga o le CIM fou ma le 5 tausaga ma toe iloilo **fuafuaga ma polokalame 'autū aoao** mo Sāmoa: *Ta'iala mo le Ātīna'e o Sāmoa* (SDS). 'Olo'o fa'amauina i Fuafuaga o le CIM fou le iai o nisi o fofō e silia ma le 5 tausaga o fa'atino, a o isi e o'o lava i le 10 tausaga o fa'atino 'ona o le lavelave o fa'agāsologa o fuafuaga, fa'atupega ma le fa'apolokalameina o pāketi mana'omia e fa'atino ai ia fofō.

O fa'atinoga au'ili'ili o se fofō e fua i ai mea mana'omia e tulimata'i ma Fa'ailo 'Autū o Galuega Fa'atino.

Fa'atupeina o le Fuafuaga

O fa'atinoga o fofō pito lelei o le taumafaiga fai fa'atasi a sui 'uma mai fa'alāpotopotoga fa'apitoa, o pā'aga fesoasoani i le fa'atupega **ma** sui lava mai itūmālō ma nu'u. E 'ese'ese auala e fa'asolosolo atu ai le fa'atupega o nisi o galuega e āmana'ia ai le Mālō o Sāmoa ma 'aula fa'apolokalame e tali atu ai i a'afiaga o le suiga o le tau i ana ātīna'e alualu i luma. 'Olo'o taumafai i le mea e gata ai e fa'amuamua galuega mana'omia e fau ai le maua'a o Sāmoa ma ona nu'u e ui 'olo'o iai fo'i isi galuega e le'o mafai 'ona fa'atupe e le Mālō i le taimi lava lea. 'Ole'ā fa'atino fofō pito i lelei i se fuafuaga fa'ata'atia e fa'asolosolo mai tupe maua, **pe 'ā** fa'apea o se galuega fa'amuamua a le CCA, e fau ai le maua'a o nu'u ma Sāmoa i lona aotelega. O aiaiga nei e fua i ai le fa'amuamua o fofō pito i lelei a le CCA mo le fa'atupeina:

- 'olo'o solo lelei le ātīna'e mana'omia e tusa ai ma fa'anaunauga o Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM;
- 'olo'o ma'oti le ātīna'e lea i fautuaga o Fuafuaga a le CIM
- aofa'i o tagata 'ole'ā fa'amaniuaina mai le ātīna'e lea, e pei o le aofa'i o tagata e manuia ai
- e '*umi le ola* o le ātīna'e e fesoasoani ai i le nu'u
- itiiti pe lēai se a'afiaga tele i le si'osi'omaga
- 'ole'ā si'iitia le maua'a mai le ātīna'e
- e vave 'ausia le toe fa'aleleia o le ātīna'e
- 'ole'ā fa'aititia a'afiaga mai le ātīna'e
- 'olo'o fa'amuamua fo'i isi Fuafuaga a Vāega po o Fuafuaga Fa'ata'atia Aoao

Na fa'atupe e le Faletupe a le Lalolagi le Polokalame Fa'ata'ita'i mo le Maua'a o le Tau e Fa'aleleia le Maua'a o le Tau mo Puna'oa o le Talafātai ma Nu'u (PPCR ECR) ma tapena ai pepa 'autū e lua (2):

- **Fuafuaga e Fesootai ai Nu'u (CEP)** – o ta'iala 'olo'o i le CEP o se meafaigaluega pito i lelei e fa'ato'atele ai tagata mālamalama. E mafai 'ona fa'aaogā e le CSO ma nu'u e fesoasoani ai iā i lātou

lava pe 'ā talosaga mo fa'atupega lāiti mo ātīna'e e ō fa'atasi ma isi faiga 'olo'o fa'atupe ai ātīna'e lāiti e pei o le CSSP ma le UNDP-GEF SGP.

- ***Soā Polokalame i Itūmālō (DSP)*** – o ta'iala 'olo'o i le DSP e fa'asino tonu i itūmālō ta'itasi po o polokalame tu'ufa'atasi a itūmālō e manuia ai se aofa'iga to'atele.

A mātauina 'aula fa'apolokalame a Sāmoa i le CCA, o pepa 'autū ia e fa'ata'imua i ta'iala a pā'aga ātīna'e, o sui fa'atino ma isi 'olo'o a'afia e va'ai i 'aula pito i lelei e fa'atōtoga ma lagolago ai polokalame fa'amāsan i suiga o le tau e fa'atalanoa ma nu'u ma itūmālō. O nu'u ma itūmālō 'olo'o fa'aaogāina polokalame ia a le CCA 'olo'o lātou 'ausia le tele o fa'ailo 'autū i vāega 'ese'ese o Fuafuaga i Vāega, ma 'ausia fo'i ma fa'ailo 'autū a le atunu'u 'olo'o i totonu o le *Ta'iala mo le Ātīna'e o Sāmoa* (SDS)

3. Faamatalaga o le Siosiomaga o le Itumalo o Aeipata Itupa i Luga

3.1 Ta'iga o Meatotino Fausia ma Alagā'oa Faanatura

O Aleipata-Itupa i Luga o loo taoto i le itu aupito i sasae o le motu o Upolu. E aofia ai nuu i le itu i mātū ma isi i le aga'i atu i saute: Vailoa, Lalomanu ma Ulutogia. E iai le 'ogā'ele'ele maupu'epu'e tū-ā-uta (hinterland) o le itumalo e mānu a'e toto'a (steadily) mai le itu i sasae se'ia o'o atu i tofē loloto (steeper ravine) e tusa ma le 2-3kilomita i gā'uta atu. Mo 'ele'ele i mātū-i-sasae, e mānifinifi le 'ele'ele mafola (plateau) o le talafatai ae tofē le 'ele'ele i lona itu latalata i le sami. O vaega laugatasi o le talafatai, e ono āfāina i tāfega mai nofoaga tū-ā-uta e oo atu i mauga e tofē itu i 'ele'ele tū-ā-uta lava. O isi 'ele'ele tū-ā-uta e matua'i tifatō itu ma o ni fuataga faapule'aga tuufaatasi mo 'ele'ele 'apovai o le a aogā iai.

E pei ona ta'ua muamua, o le itumalo lenei e iai lona 'ogā'ele'ele maupu'epu'e tū-ā-uta e mānu a'e toto'a mai le itu i sasae o le talafatai. Peitai i le talafatai agai i le itu i saute o loo iai le tofē (escarpment) sili ona loloto e tusa ma le 80mita. O le tofē lea na te 'ōmia le alatele latalata i le talafatai i se laufanua mafola (beach berm), fausia i otaota asu mai e galu i luga o le matafaga, ma punitia ai se avanoa e malaga mai ai tagata i gā'uta vagana o se ala savali a'ega tū mai le matafaga i lalo. O nuu e tolu o le itumalo: Ulutogia, Vailoa ma Lalomanu, o loo iai uma i le talafatai i sasae. O Lalomanu le nuu aupito i telē, e pito i saute ma e maupuepue lona tulaga faatusa i isi nuu e lua, ona o loo tietie matilatila i luga o se tolotolo maualalo (on a prominent low headland). E tele vaitafe laiti e tafe ma su'e-auala faatū agai i sasae i totonus o le itumalo. O vaitafe ia e tele ina lolovaia ai fale ma fanua i mea maualalalo, aumai ai ma otaota ma iliili mai faato'aga ma auala gālue ma faaputu i autafa po o le aloalo i gatai ane.

O le Itumalo o se vaega o le 'Ogā'ele'ele Puipuia O Le Gataifale lautele o Aleipata (Aleipata Marine Protected Area). O le tele o a'au 'amu na faaleagaina e le sunami, peitai ua vaaia foliga o le toe ola mai ma ua iai vaita'i (patchworks) o 'amu ua latou toe faatoateleina vaega ia o le aloalo ma le tuā'au. O le ā'au 'amu latalata i le matafaga i Aleipata e aofia iai le vaega lautele pito i totonus o le aloalo o loo faatumulia e 'amu fefiloi toe mataola, ma le alittai o oneone ninii. E iai le vāitau na maua ai faaputuga o 'amu fefiloi lauolaola ma pupu vao-sami (seagrass beds) i le gataifale, i vaega aupito i maualuga o le ā'au (reef crests) ma le tuā'au (outer reef), peitai na faatamā'iaina (decimated) e le sunami o le 2009. E fesoasoani tele le aloalo i le anoa'i o i'a ma figota faiatigi, faatasi ai ma laumei uga (hawksbill turtle) ma laumei lanumeamata (green turtle) e sasau i lea 'ogāelele. O loo vaaia le toe ola tuputupu a'e i lea mea peitai, e tele ni tausaga e toe faafoi ai i lona tulaga lafulemū faanatura.

O motu i gatai o Aleipata o ni 'ele'ele iloga ia mo ituaiga meaola 'ese'ese o loo ola faatasi (significant key biodiversity areas) mo Samoa, i le gataifale, ae faapea foi i le lau'ele'ele. O motu o Aleipata e aofia ai Fanuatapu ma Namua i Aleipata Itupa i Lalo. O Nuutele ma Nuulua e i Aleipata Itupa i Luga ma o motu tāua ia ua avea ma fanua o faamoega (nesting grounds) o Laumei uga (hawksbill turtle), ae o le aloalo o Aleipata o se 'ogā'ele'ele taua e sasau solo ai laumei aemaise i totonus o pupu vao-sami (seagrass beds) i le gataifale. E taua tele foi motu nei ona ua avea ma fanua o faamoega o manulele o le sami e pei o 'atafa (frigate birds), gogo (boobies), manusina (terns), ma tava'esina (tropic birds). I gatai o le talafatai o Aleipata o loo iai se fanua e fafagaina (feeding ground) ai tafolā tuapi'o (humpback whale) femalaga'i i taimi o le tau mālūlū i le 'afa kelope i sauté (southern hemisphere) i masina mai ia Iuni ia Oketopa.

E ui o le tele o 'ele'ele maualalalo (lowlands) o le itumalo o Aleipata ua mae'a ona tatafi faamamā mo faato'aga, togāla'u ma fai'a'ai fou (new settlements), ae e iai pea laufanua e tāua iloga ua ta'ua o 'faapotopotoga o mea ola i o latou siosiomaga i le lau'ele'ele e fesootai ma feaiā'a'i ai' (terrestrial ecosystems). E taua tele faapotopotoga o meaola uma ia ma o latou siosiomaga, auā e 'oa i la'au o vaomatua māfiafia i fanua maualalo, faapea ituaiga manulele 'ese'ese e iai ituaiga pe'a 'ese'ese e aai i fugāla'au suamalie, aemaise manulele o Samoa o loo lamatia ma sauaina e pei o le tuaimeo ma le manumea. Faaopoopo i lena, e taua tele motu o Aleipata i manulele fanua (avifauna) e mapu iai a latou femalagaiga masani i le aso mo ni meaai, ona o le to'a mālie o le siosiomaga faanatura auā e le o 'ainā i ni tagata.

O 'ogā'ele'ele maualalalo o loo totoe o le itumalo ua uititia e la'au ma meatotō fefiloi o ma'umaga, faato'aga ma fanua tuufua (fallow land) mai ma'umaga tuai i vaitaimi o lelei ai le talo faatau atu i fafo i tausaga mai le 1980-1990, a o le'i oo mai le faama'i o le lega (taro blight) i Samoa. O fanua tuufua ia ua tele ina faatumulia e le

su'ifefilo i vaomatua faafouina (secondary forests) ma ituaiga la'au faalafuā e le o ni laau māo'i o le atunu.

O la'au faalafuā ma la'au pupuu (Invasive trees and shrubs) e tele lālā malō, o loo tutupu solo i totonu o fai'a'i fou faapea 'autafa o auala gālue i totonu o le itumalo. O la'au taatele o loo iai nei o le tulipe Aferika, pulu vao ma le pulu mamoe. O manulele o loo anoanoa'i i laufanua ta'alaelae o le maina vao (Myna) ma le manu papalagi e mumu lona ālā'ea o loo i le itu i lalo o lona si'usi'u. O manu foi nei e lua e anoa'i i le itu i mātū atoa o Savaii aemaise le latalata i fai'a'i fou.

3.2 Ta'iga o Agafesoota'i ma le Tamaoaiga

O le faitau aofai o tagata o Aleipata-Itupa i Luga e 1,238 e tusa ai ma le tusigaigoa talu ai i le 2016. O atinae fou i le itumalo e aofia ai: le faatāina o auala i nuu-tū-ā-uta uma, ma le fetuunaiga o galuega tetele e pei o le eletise ma le suavai, auā le tele o aiga ua tapena i nofoaga i mea maualuluga taumamao mai le talafatai ina ua maea le Sunami 2009, lea na faaleagaina le tele o le itu i sasae o le atunu.

O isi uma auaunaga tulaga muamua e iai faleoloa, a'oga ma alagā'oa mo le soifua maloloina ua se'e atu i nuu-tū-ā-uta, ae o le falemai tele faaitumalo e i Lalomanu i Aleiptata Itupa i Luga. Ua uma ona faatāina le ala i Ti'avea toe o nai vaega laiti e le i maea. O loo iai nai faafitauli i le lē lava o le suavai ma o Ti'avea-uta e sau ai 'ogāpaipa a le SWA o loo fafagaina mai nuu taulalata ane. O le tamaoaiga mo le Itumalo e mafuli i le tupe maua mai galuega masani a le atunu. I nuu uma, o le toatele o tagata e alala ai e tausia tele i fua o galuega mai ma'umaga ma fāgotaga. E tele a'oga tulagalua, o le a'oga maualuga faaitumalo faapea ma fatafitaulaga/falesa e lagolago e le Itumalo lenei. Faaopoopo i lea, e iai le fuainumera o faleoloa laiti ma galuega o loo faagaoioi mai i fale o aiga i totonu o le itumalo.

3.3 Tulaga Lamatia o le Tau ma le Anagatā:

Ua moomia vave lava le malamalama o afio'aga i fesuaiga o le tau ua iai nei Samoa ma iē luā. Ua maea nei se duesuega i le 2011 o loo otooto mai ai suiga o le tau i Samoa, nei ma ā taeao mai le 1990 -2030 e o'o atu i le 2090. Ua faaalia e lea duesuega e faapea: e faaauau pea ona siisii le vevela o Samoa ma e iai aso e matuā vevela ai; faateleina foi ia aso e matuā timuga tetele ai lava; o le a faaitiitia ia le numera o matagi malolosi ae faateteleina le malosi o matagi; e tumau pea ona siisii le maualuga o le suasami ma faapena ona siisii le 'a'ava o le suasami o Samoa, ma lamatia ai le ola lelei o meaola i le ā'au- amu tainane meaola uma o le sami.

O le Ala Tele Mātū-i-Sasae i le Talafatai, o se galuega tele ma taua i le itumalo. O le tele o le auala o loo taoto i totonu o le Sone o le Talafatai Lamatia i Lōloga (CFHZ) ma le Sone o le Talafatai Lamatia i 'Ele'ele-solo (CEHZ), ma ua na o nai mita e va a'i ma le sami i le aga'i atu i le itu i sasae, ae o se taligalu maualalo e va a'i le ala tele ma le aloalo. I le agai atu i le talafatai i le itu i saute, e tusa ma le 15 i le 20 mita le mamao ese o le sami mai le ala tele, ae ui i lea tulaga, o loo taatia pea lava le auala i totonu o sone lamatia ia e lua (CFHZ ma le CEHZ) ua tā'ua i luga. O le Fuafuaga Faapule'aga Tuufaatasi a Afio'aga (FFTA) o le Itumalo o Aleipata Itupā i Luga i le 2007, ua tusia ai le faafanua o 'ogā'ele'ele lamatia ma laufanua maualalalo uma o le talafatai, ia ua matauliana (identified) o sone lamatia, ona e lē o malupuipuia mai faalavelave faanatura, suiga o le tau ma tulaga matuiā e mafua ai lōloga ma 'ele'ele-solo. Ua iai suiga i 'ele'ele 'apovai ma le faaaogāina o le lau'ele'ele ma o le mea lea ua tetele ai lōloga i fanua-ā- lalo ona o le tetele o tāfega mai 'ele'ele 'apovai i gā'uta. O lea tulaga ua lauliliuina ai i le teuteuga o le FFTA se vaaiga lautele atu, i tulaga e lamatia ai le 'ogā'ele'ele, o a'afiaga mai le tau ma ni tali fuaitau talafeagai.

Tulaga Lamatia o le Talafatai: O lōloga i lau'ele'ele maualalalo i le talafatai ua sili ona leaga ai 'ele'ele (exacerbated) ona ua faateleina tafega mai luga o le 'ele'ele ma lalo ifo foi o le fogā'ele'ele o auala i nuu-tū-ā-uta maualuluga ona e le'i faia ni alavai i autafa o le auala, e faatafe atu ai i le tofē i lalo atu o le matafaga e pei ona faataatia mai i le Ata 1. Ua maualuga ai le naunau ina ia fausia ni alavai i nu'u i tafatafa o le alatele i le talafatai, ae faapea foi i tafatafa o fale-nofo, fale i tuāfale ma fale i tafatafa o le matafaga. O le faatutūina foi o ni pou simā e faamaualugaina ai se fola lautele (platform) faavae i luga o le oneone, e saga faateleina ai faafitauli tau i galuega fai a alavai ma lōloga.

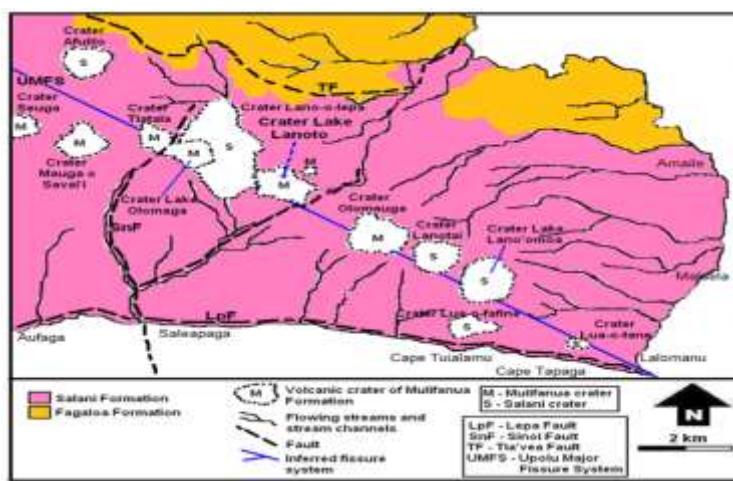
O le leaga o le faata'atiaga o auala (ft. faatū sa'o lava i lalo o se ā'ega) ma le faiga o alavai i autafa o le tau'au o le auala (road shoulder), le suiga o le fa'aaogāina (change in use) o fanua maupu'epu'e tū-ā-uta, ma le vāivāi o le faafoega o le vaaiga o lau'ele'ele (poor land management practices), ua fai ma avega faaopoopo i lōloga i 'ele'ele o le

talafatai ma ua aga'i ai ina otaotā ma pisipisia (leads to pollution/contamination) le aloalo. O fanua toe tanuina i 'ele'ele fou i tafatafa o le talafatai, o isi foi ia avega faaopoopo i le sone lamatia i le talafatai.

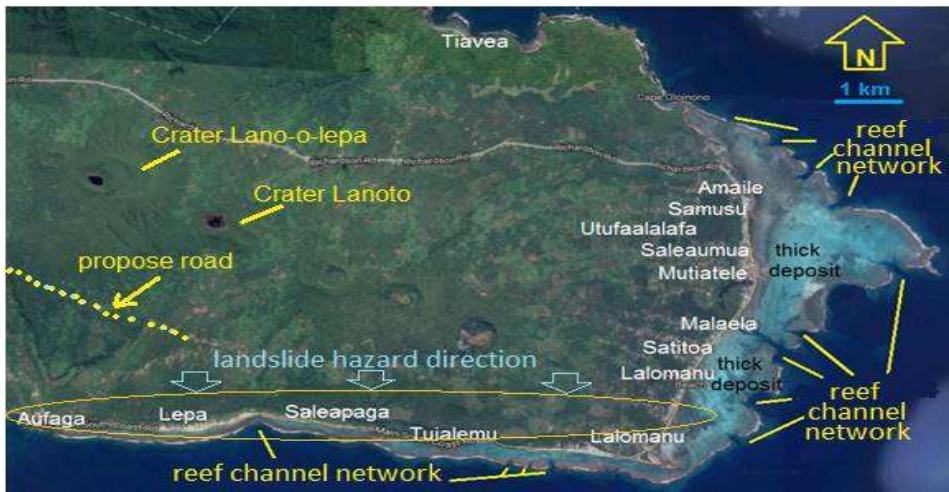

Ata 1 Faaalia ai faaletonu ona o lōloga ma 'ogā'ele'ele ua 'āia i le talafatai o Aleipata Itupa i Luga ua sili ona leaga ona o atinae i fanua-tū-ā-uta.
Ata pu'eina: Matt MacIntyre, 2017

E tusa ma sa'iililiga a Fepulea'i (2017), o le 'ogā'ele'ele vāapiapi i le talafatai i le vā o 'Ā'ufaga ma Lalomanu o le i'uga na maua ina ua goto i totonu ma se'e-i-lalo aga'i i le itu i Saute le vāega o le Laina Magaegae/Ta'e/Pōnā (Fault Line) i Lepā e tusa ma le 150m le p'aū mai le Laina i Lepā (Ata 2). O le Laina Magaegae i Lepā e manatu o loo fegāoioia'i pea ma e ono tupu mai ai ni faalavelave o ma'a-solo i tafatafa o afeafe vāapiapi i le talafatai i se taimi o i luma, e pei ona faailoa mai e se li'o lanumoli o loo vaia i le Ata 3. O ni isi sunami e tutupu i le 'ogā'ele'ele lea o le a faaleaga ai galuega tetele o le auala. O le a faateleina gaoioiga o le 'āia o le 'ele'ele pe afai ae iai se fuafuaga e 'eliina taei'a po o to'a mafafia i le talafatai i se taimi lata mai i le lumanai. O le maualuga o le tele o meaola ninii o le sami e nonofa i le alititai ua ta'ua o le *benthic foraminifera* e maua i totonu o le fausaga o oneone o le matafaga, o le a ta'u mai ai, o le loloto o le punā'oa o ia manuiti e ono fesootai ma feāiāa'i ma le sōlōfa o le alititai/ta'ele o le sami, i lea itu o le motu.

Ata 2 Vaaiga i le fausaga o le itu aupito i sasae o Upolu, ma le Laina Magaegae i Lepā amata mai Lepā seia tau atu i Lalomanu i Aleipata Itupa i Luga. E maualuga tele le tulaga lamatia i 'ele'ele solo
Faafanua: Aleni Fepuleai, 2017

Ata 3 – O vaega o le talafatai i le vā o A'ufaga ma le itumalo o Lepā oo atu i Lalomanu i Aleipata Itupa i Luga e pei ona faailoa mai e le li'o lanumoli, le lau'ele'ele lea e aupto i 'ilitata ma ma'ale'ale i 'ele'ele-solo ma solo-ma'a pe a tupu se māfui'e. O 'āū lanumoana o loo faailoa mai ai le itu e aga'i iai 'ele'ele-solo ae o laina samasama o loo faailoa mai ai felavasa'iga o alavai o ā'au o loo aufaatasai i le tulaga o le 'āia o le talafatai.

Faafanua ma faamatalaga: Aleni Fepuleai, 2017

Tulaga Lamatia o Ele'ele Tū-ā-uta: Talu ai le vāapiapi o le 'ogā'ele'ele i le talafatai i le vā o 'Ā'ufaga ma Lalomanu (Ata 3) lea e ma'ale'ale tele i ma'a-solo ma sunami, e fautuaina ai le fausia o se auala fou (taga'i i fa'amātogi samasama) i sauté o Sale'apaga (e pei ona tā'ua muamua). O le auala fou ua talosagaina o le a fai ma vaega o le auala fou mo sunami o iai nei i Saleapaga ma Lalomanu ma o le a iai foi le fa'aopoopoga fou e fesoottai atu ai i Vavau. O le a faia foi le auala fou ua talosagaina nei ma auala-sola i le lumanai i se tulaga ae sōlōfa le auala i le talafatai i le vā o 'Ā'ufaga ma Lalomanu. Peitai, o galuega tetele anagatā ua mae'a ona fuafuaina e pei o le faasino-ala o le auala fou o loo talosagaina, o le a mafai ai ona faasoasoa lelei femalaga'iga i le auala ma lē punitia ai le sao atu mai Aleipata Itupa i Luga i le itumalo o Lepā.

E ono lamatia punāvai o suavaialalo i le va o nuu o Lalomanu ma Amaile ona o le saoasaoa o atinae i nuu-tū-ā-uta i 'ele'ele ia. E tai tutusa lea ma pu eli e faaputu ai vai sa iai muamua i nuu ia, ae na masani ona pisia ona ua sao atu iai vai mai le sone o vai masima. O le läina o ma'a o Salani i isi mau fanua, e faate'ia pe 'amoti ai le faateleina o papa-ma'a ta'eta'e ma felavasa'iga so'oso'o ma i'u ina goto ai i le loloto punāvai o suavaialalo (Fepula'i 2017).

I lona aotelega, o gaoioiga e pei o le toe totōina o la'au i le talafatai e pei ona faia i le tele o 'ogā'ele'ele, o le toe fausia o le anagatā o ā'au ma fa'aauau le faalautelega o nofoaga mo mea e ola i le gataifale, o le a fesoasoani lea e faaititia ai le 'āia o le 'ogā'ele'ele i lea mea. E manaomia le fa'aauau o le lelei o punāvai o suavaialalo, auala lea i pule'aga lelei i le va o nuu ma le mālō. O le Vaitūloto Ano (crater) i Lanootoo (Crater Lake Lanutoo) o se punāvai lelei o le suāvai ma e faigata ona iloa o se vai e lē tatau ona inumia. O lanu (colours) e mafai ona ave'esea i auala e masani ona faamamāīna ai vai, ae o le fa'amamā-oneone e tuai, ae na te aveesea lava lanu tusa pe tuai.

O afio'aga o loo alala i tafatafa o le talafatai vāapiapi e pei ona iai i le vā o Aufaga ma Lalomanu (Ata 3) e ma'ale'ale tele lo latou tulaga i sunami i ni aso o i luma, ma o le mea lea e fautuaina malosi ai le siitia ese. O se suesuega faasaienisi ma suesuega tau i mafui'e, o se auala lelei lea e filifili ai i ni gaoioiga i tafatafa o fesaua'iga o laina pōnā (faults lines) ma ni māvaevae felavasa'i (fissures network) i lea 'ogā'ele'ele, lea ua valo'ia e telē se avanoa e avea ai ma sone fa'a'ea (vent zone). E ta'u mai foi i lea suesuega ni faamatalaga tāua faatatau i tulaga lamatia o 'ele'ele-solo ma papa-ma'a solo i itumalo o Lepā, Aleipata Itupa i Luga ma Aleipata Itupa i Lalo.

4. Galuega Fesoasoani mo le Itumalo Aleipata Itupa i Luga

Fofō mo Fuafuaga-FTA

Galuega Tetele	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Galuega	Fuafuaga Talafeaga a Vaega
Leaga tulaga tau Alavai	<p>Tagofia mataupu tau alavai e ala i le: Faatino le vaaiga lelei o alavai-simā o iai i tafatafā-ala ma ia mautinoa o loo tafe le suavai o loo salalau solo i le sami;</p> <p>Fai ni alavai fou ma ulu alavai talafeagai le lapopo'a mo taetafe mai atina'e i uta;</p> <p>Faatino polokalame faalauiloa mo le faamamāina e itumalo/nu'u o alavai/alavai-simā</p> <p>Gafa ma: MWCSD / Itumalo /Nu'u / MWTI ma LTA</p>	<p>Vave ona toe faaleleia mai aafiaga</p> <p>Faaitiitia le ono aafia o le nu'u i lōloga</p> <p>Sili ona saogalemu fale o le nu'u ma auala</p> <p>Sili ona saogalemu ma anagatā le afio'aga</p>	<p>Saunia e le MWTI fautuaga ma ta'iala mai faamaumauga ma polokalame o galuega e lagolagoina pulega tau alavai e ala i le faaaogaina:</p> <p>Faigafaavae o Siosiomaga ma le Puipuia o Agafesootai;</p> <p>Ta'iala Faatonutonu mo Galuega Tau Siosiomaga (2007);</p> <p>Toe Iloilo Tapulaa Ausia o Auala Uma i Samoa (2016);</p> <p>Fuafuaga Aoao mo Galuega Tetele 2011;</p> <p>Faapolokalame ia galuega mo le saogalemu o auala i le tupe faatatau ma polokalame o galuega;</p> <p>Tapena suesuega mo alavai o auala;</p> <p>Tapena polokalame tau a'oa'oga faa lotoifale i le moomia ona tausia mamā o alavai/alavai-simā</p>	<p>Fuafuaga Faapule'aga Tuufaatasī a Afio'aga, Aokuso 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vaega o Fela'uaiga i le Lau'ele'ele 2014-2019</p>
Pulega o le Suavai (SWA)	<p>Fa'aauau ona ta'i paipa a le SWA i aiga uma i uta o le afio'aga o Ulutogia e le o maua se suavai-paipa</p> <p>Gafa ma: SWA</p>	<p>Faaleleia tulaga o le gafatia e paipa o aso leaga</p> <p>Gafatia ma anagata tulaga o auala ma fela'uaiga</p>	<p>Sailia e le SWA auala e maua ai se suavai mo aiga e le o maua se suavai ae faaaoga ta'iala o iai nei e pei o:</p> <p>Taiala Faatonutonu Tau Siosiomaga – Alatele i Sisifo ole Talafatai (2012),</p> <p>Faigafaavae o Siosiomaga ma le Puipuia o Agafesooatai;</p> <p>Fuafuaga tau Atinae, SWA TF17-18</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o Suavai ma Vai Lafoa'i 2016-2020</p>

Siosiomaga & Alagā'oa Faanatura	Fofō Aupito Lelei Ua Fautuaina	Isi Faamanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
Siosiomaga Tau Gataifale	<p>Toe faatino le faasao i le gataifale i Aleipata e aofia ai faasao mo i'a, togātogo ma le toe faaleleia o faataufusi;</p> <p>Faatino se polokalame faapule'aga tuufaatasi o alagā'oa o le talafatai mo le itumalo e aofia uma ai afio'aga i le talafatai;</p> <p>Fai polokalame faalea'oa'oga a afio'aga ma faalauiloa ai le tāua o siosiomaga tau gataifale (ā'au 'amu, faataufusi ma togātogo);</p> <p>Faamalosi atili fuafuaga faapule'aga tau gataifale a nu'u faatasi ma le fuafuaga faapule'aga faamalumalu a le itumalo i ogāsami puipua tau gataifale o le itumalo</p> <p>Gafa ma: MAF / MNRE / Itumalo & Nu'u</p>	<p>Atili gafatia le soifua laulelei ma le tele o taumafa;</p> <p>Taligalu faanatura ma puipua mai galu malolosi o afā;</p> <p>Faateleina le ola lelei o la'au faatasi ma meaola i se siosiomaga;</p> <p>Faateleina le anagata o le ola faatasi o meaola i le siosiomaga tau gataifale;</p> <p>Faaititia aafiaga mai galuega i le lau'ele'ele;</p> <p>Faaititia le tamateina o 'amu;</p> <p>Sili ona anagatā le ola faatasi o meaola/la'au i lo latou siosiomaga o le ā'au ma le agavaa e gafatia suiga o le tau;</p> <p>Faaititia le faaleagaina o nofoaga o meaola/la'au i le gataifale</p>	<p>Vaega o Faigafaiva a le MAF ma le MNRE-DEC e galulue faatasi ma le itumalo e toe faaola le MPA mo le faaleleia o le siosiomaga tau gataifale ma tele ai foi ma taumafa e ala i le faatino o fuafuaga mo galuega e pei o:</p> <p>Fuafuaga mo Faigafaiva a Afio'aga;</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Maua faamaumauga lata mai o Fuafuaga Faapule'aga mo Vaega Puipua o le Gataifale;</p> <p>Faatino le toe faaolaina mai o le MPA e ala i le faaaogaina o se faiga e iloa ai le ola Fetuuna'i O Meaola ma le Siosiomaga</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o Faato'aga 2016-2020</p> <p>Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021</p>
Vaomatua ma Eele'e'apovai (mou atu o vaomatua masani ai le atunu ona o afā ma faato'aga)	<p>Toe totō vaomatua na masani ai ma una'ia le toe fai o faato'aga i fanua ua faavaoa;</p> <p>Fai faato'aga-vaomatua e faaaoga ai fanua ua faavaoa ma fanua sa iai muamua lafumanu papalagi;</p> <p>Fa'aaoga fanua sa fa'aaogaina muamua mo faato'aga e lata i le aai;</p>	<p>Faateleina le ola faatasi o meaola/la'au i siosiomaga tau vaomatua;</p> <p>Faaleleia atili le ola anagatā o meaola/la'au o le vaomatua;</p> <p>Faaleleia fanua ua āfāina i galuega a tagata</p> <p>Faatele la'au ina ia</p>	<p>E ao ina galulue faatasi le Vaega o Vaomatua, o le Siosiomaga ma le Faasao a le MNRE, ma itumalo/nu'u i le faatinoga o fuafuaga aoao mo le toe totōina/faaola mai vaomatua tainane meaol/la'au ma le siosiomaga e pei ona iai:</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Galuega Toe Faaolaina Vaomatua</p>	<p>Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2016-2021</p>

	<p>Toe totō pe tu'uavanoa e toe ola a'e faanatura i 'auvai;</p> <p>Tapena fuafuaga faapule'aga tuufaataasi a le itumalo (Aleipata) mo 'ele'ele'apovai ma vaomatua e aofia ai ma vaega o maugamū</p> <p>Gafa ma: MNRE / Itumalo</p>	maua le sini o le 2miliona la'au totō	2016-2020 Fuafuaga Aoao mo le Vai ma Puna'oa 2007-2017 Fuafuaga mo le Totōina 2 Miliona La'au 2015-2020	
Soifua Laulelei & Ia Lava Taumafa	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Galuega	Fuafuaga Talafeagai a Vaega
Vaomatua sātia ma faato'aga/ meaola/la'au faalafuā	<p>Toe faalelei ma fa'aaoga i fa'ato'aga ia laufanua ua lē o toe galuea'ina e lata i le aai na i lo le faato'a o fanua i le aga'i i uta ma le vaomatua:</p> <p>Una'ia le totōina o fua o faa'ele'eleaga e pei o ufi, umala, e sili atu ona anagatā i taimi o afā, mugālā ma lōloga.</p> <p>Una'ia faato'aga-vaomatua ma faato'aga fefiloi aofia ai la'au 'aina e faaitiitia ai le aafiagofie o fua o faa'ele'eleaga i faama'i.</p> <p>Totō faatele isi ituaiga faato'aga e maua ai sina seleni e pei o koko, niu, tipolo ma ia totō i 'ele'ele e lē o lamatiagofie.</p> <p>Faatino le Pulega o Faiga Tau Faato'aga e Gafatia le faaaogaina pea ole 'ele'ele;</p>	Faatuputeleina le mau i taumafa ma le soifua maloloina atoai ma le siiti o le tulaga agavaa o afio'aga e fetuuna'i ma gafatia ona tali atu i suiga o le tau	<p>Tapena e le Vaega o le CROP-MAF ia a'oa'oga e faatino e i latou ua iai agavaa faapitoa tau faato'aga e lagolago ma limataitaiina faifaato'aga faatasai ai ma polokalame e faalauiloa ia le faatuputeleina o ituaiga fua o faa'ele'eleaga e gafatia aso leaga e pei o mugālā ma timuga.</p> <p>Tapena meafaigaluega ma la'au totō e faatele ai ituaiga la'au ma lo latou anagatā - tagofia ia mataupu tau i manu fa'alafuā mmf. O se faiga e faatuputeleina ai le mau i taumafa.</p> <p>Faamalosi atili le faapā'aga ma Faapotopotoga Tumaoti e pei o: Asosi a Faifaatoaga Samoa; Faapotopotoga a Tama'ita'i Faipisinisi ma vaega tumaoti e lagolago ia faifaato'aga i afio'aga e ala i a'oa'oga ma le maketiina o fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>O ta'iala nei mo le faatinoga o fofō: Tulafono Taufaaofi</p>	Fuafuaga a le Vaega o Faato'aga 2016-2020

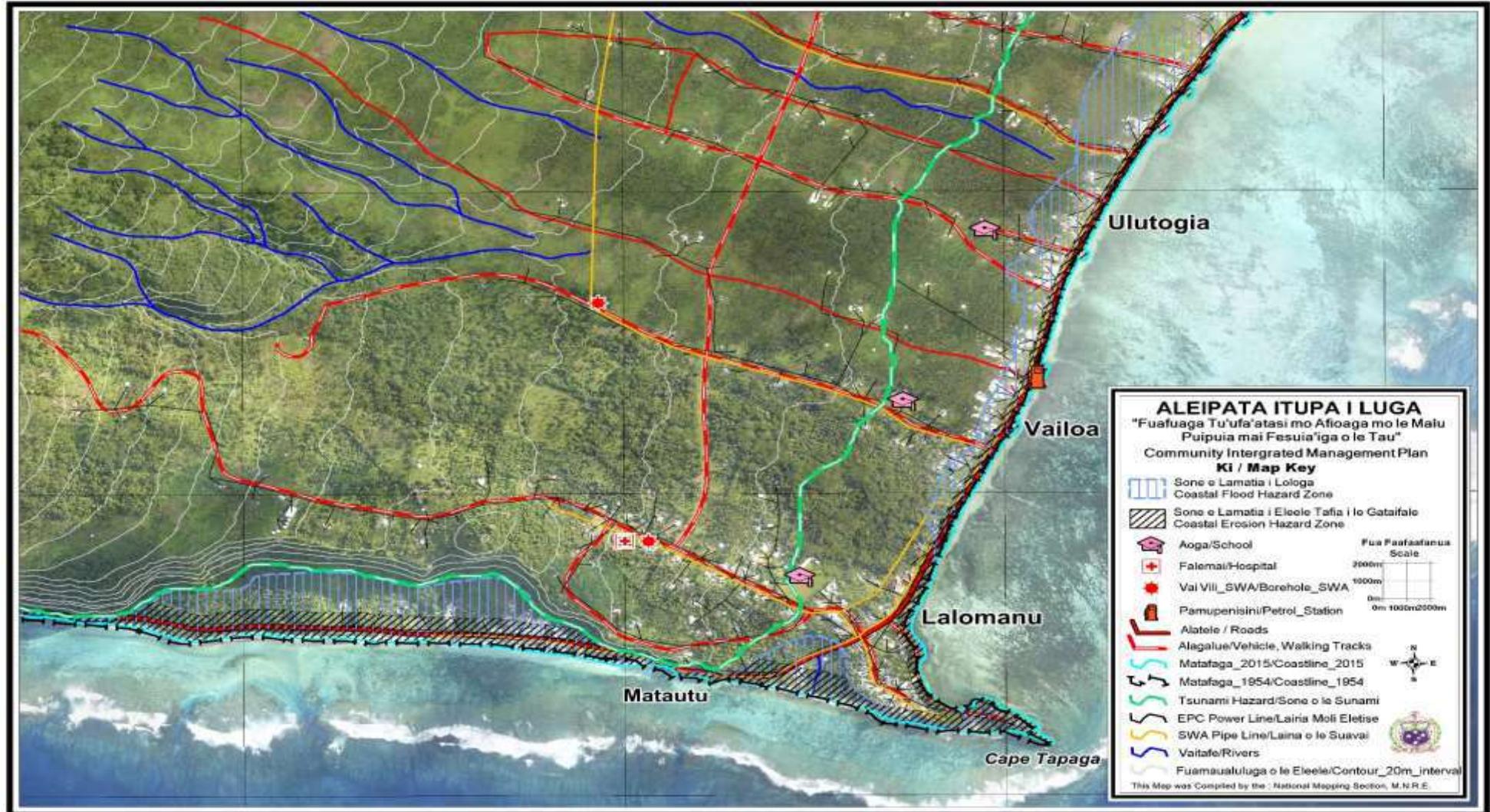
	<p>Faatino polokalame faapule'aga tu'ufaatasi mo manu fa'alafuā;</p> <p>Faatino polokalame taofiofi mo le pulea o meaola/la'au faalafuā e aafia ai faato'aga-fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>Gafa ma: MAF MNRE /Nu'u</p>		<p>mo le Pulega o Alagā'oa mai le Lau'ele'ele 2018;</p> <p>Polokalame Lautele a Samoa mo Galuega Faatino e foia ai le Faaleagaina o le Lau'ele'ele ma tu'uitiitia ai aafiaga mai mugālā 2015-2020;</p> <p>Fuafuaga Lautele ma Galuega mo La'au Faalafuā 2008-2011;</p> <p>Fuafuaga mo le Totōina o le 2 Miliona La'au 2015-2020</p>	
--	--	--	---	--

Pulega a Nu'u	Fofō Aupito Lelei	Ta'iala Fesoasoani I Galuega	Manatu
Tulafono a Nu'u	<p>Faatino tulafono a nu'u e limataitaiina ai afio'aga ma ia aofia ai le puipuiga o puna'oa o le gataifale ma le lau'ele'ele</p> <p>Gafa ma: Afio'aga / MWCSD</p>	<p>Fesoasoani le MWCSD I le tapenaga o tulafono a itumalo/nu'u</p> <p>Atina'e a Afio'aga, 2016-2021</p>	<p>Lagolago sauniuniga o tulafono a itumalo/nu'u e ta'iala i pulega a nu'u ma le faatinoga a polokalame a le mālō ma faapotopotoga tuma'oti aofia ai ma Fuafuaga-FTA</p>

Vaipuna i le talafatai o Vailoa mo le taumafa - talosaga e le nu'u le fia faaleleia o le si'o o le vai ua leaga. Su'e poo saogalemu le vai mo le taumafa ona e tele le avanoa e sātia ai le suavai.

Faafanua a le Itumalo o Aleipata Itupa I Luga

4.1 Galuega Fesoasoani mo le Afio'aga o Lalomanu

Galuega Tetele	Fofō Aupito Lelei Ua Fautuaina	Isi Faamanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
Galuega tetele a nu'u i totonu o sone lamatia e aofia ai: Fale o aiga Falea'oga Falesa Pisinisi: Fale Komiti a Tama'ita'i	<p>Ia siitia 'ese mai sone lamatia</p> <p>Fuafua ni faiga talafeagai e faaititia ai le aafia o atinae o loo i totonu o sone lamatia</p> <p>Faamaualuga faavae o pale i le tulaga e talafeagai ma ni aafiaga o sone lamatia (CFHZ)</p> <p>Gafa ma:Nu'u/Aiga / MWI/MWCSD</p>	<p>Faaititia le tau o galuega faaleleia o loo fa'aauauina pea;</p> <p>Faaititia mea e ono faaleagaina mai le 'āia o le talafatai ma lōloga olo'o lamatia ai.</p>	<p>E ao ina faaaoga ta'iala i lalo ifo pe a siitia nofoaga o le nu'u:</p> <p>Faaaoga ia le Ta'iala Faatonutonu mo le Fausiaina o Pale ma Atina'e 'Ese'ese (Setema 2016) ma usita'ia pemita;</p> <p>Fa'aaoga Ta'iala Faatonutonu Aoao mo Pale 2002</p> <p>Tulafono PUMA 2004</p>	Fuafuaga -FTA (2015)
Leaga alavai	<p>Tagofia mataupu tau alavai e ala i le:</p> <p>Faatino le vaaiga lelei o alavai-simā o iai i tafatafā-ala ma ia mautinoa o loo tafe le suavai o loo salalau solo i le sami;</p> <p>Fai ni alavai fou ma ulu alavai talafeagai le lapopo'a mo taetafe mai atina'e i uta;</p> <p>Faatino polokalame faalauiloa mo le faamamāina e itumalo/nu'u o alavai/alavai-simā</p> <p>Gafa may: MWCSD / Nu'u/ MWI ma LTA</p>	<p>Vave ona toe faaleleia mai aafiaga</p> <p>Faaititia le ono aafia o le nu'u i lōloga</p> <p>Sili ona saogalemu pale o le nu'u ma auala</p> <p>Sili ona saogalemu ma anagatā le afio'aga</p>	<p>Saunia e le MWI fautuaga ma ta'iala mai faamaumauga ma polokalame o galuega e lagolagoina pulega tau alavai e ala i le faaaogaina:</p> <p>Faigafaavae o Siosiomaga ma le Puipua o Agafesootai;</p> <p>Ta'iala Faatonutonu mo Galuega Tau Siosiomaga (2007);</p> <p>Toe Iloilo Tapulaa Ausia o Auala Uma i Samoa (2016);</p> <p>Fuafuaga Aoao mo Galuega Tetele 2011;</p> <p>Faapolokalame ia galuega mo le saogalemu o auala i le tupe faatatau ma polokalame o galuega;</p> <p>Tapena suesuega mo alavai o auala;</p> <p>Tapena polokalame tau a'oa'oga faa lotofale i le moomia ona tausia mamā o</p>	<p>Fuafuaga Faapule'aga Tuufaatasi a Afio'aga, Aokuso 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vaega o Fela'uaiga i le Lau'ele'ele 2014-2019</p>

			alavai/alavai-simā	
Eletise	<p>Faatū poumōlī ma ta'i le eletise mo aiga i uta.</p> <p>Fai ni mōlī- auala i alagalue e talafeagai mo le saogalemu o le afio'aga</p> <p>Toso ia laina eletise i nofoaga e sili ona saogalemu pe a toe sui.</p> <p>Gafa ma: EPC / MWTI / Nu'u</p>	<p>Maua le eletise i taimi uma faapena ma taimi o faalavelave faalenatura;</p> <p>'Alofia faalavelave mai poumōlī pā'u'ū.</p>	<p>Mata'itū le faasoaina o le eletise ina ia 'aua ne'i ova le eletise i nisi o pou 'ona e ono āfāina ai laina eletise</p> <p>Toso e le EPC laina eletise mo aiga e nonofo i uta faapea mōlī o le auala;</p> <p>Liiliu le tōfā i atinae o le malosi'aga fa'aaogā tatau mo afio'aga o loo fa'aaogaina le malosi'aga faafouina e tusa ma ta'iala -</p> <p>Tapenaga o Ta'iala mo le Malosi'aga Faafouina ma le Malosi'aga Fa'aaoga Tatau, 2016</p>	Fuafuaga a le Vaega o Malosi'aga i Samoa 2017-2022
Auala e faatali ai le vaitimu (tanevai)	<p>Moomia vave se auala e faatali ai le vaitimu, lagolagoina i le fai o ni tanevai mo aiga o loo nonofo i uta e le o maua se suavai mo le taumafa ma galuega faalotoifale. E fai foi ma vai faaleoleo o aiga o loo maua le suavai sualua.</p> <p>Gafa ma: CSSP / MWCSD /nu'u</p>	<p>Faaleleia atili le agavaa o le afio'aga e fetuunai le tōfā e gafatia aafiaga ona o suiga o le tau</p>	<p>Fai muamua se saililiga poo ai aiga o āfāina i le leai o se suavai o maua ae le'i faamaonia tanevai</p> <p>Fuafuaga Mamao Faapule'aga o le Suavai ma Puna'oa 2007-2017</p>	Fuafuaga a le Vaega o le Suavai ma Vai Lafoa'i 2016-2020
Tausia/faaleleia o Falesulufa'i	<p>Faalelei e le nu'u ia le Falesulufa'i i uta;</p> <p>Fai ni asiasiga e mata'itū poo faaaoga le Falesulufa'i na fau mo nu'u na aafia i le Sunami 2009 poo faaaoga po ua tu'ufua.</p> <p>Gafa ma: Nu'u / MNRE-DMO</p>	<p>Faaleleia atili le saogalemu o le afio'aga i taimi o faalavelave faanatura</p>	<p>E ao ina mulimuli le polokalame mata'itū a le MNRE-DMO mo Falesulufa'i uma i ta'iala ua ta'ua i lalo:</p> <p>Fa'aaoga le Ta'iala Faatonutonu Aoao mo Fale 2002</p> <p>Tulafono PUMA 2004</p>	Fuafuaga Faapule'aga Aoao mo Faalavelave 2017-2021

Isi Fofō Sa Faatalanoaina po o Isi Mataupu Na Lāgā

Galuega Tetele	Fofō / Mataupu	Manatu
Taligalu	<p>Talosaga e le nu'u le fa'aauau o le taligalu e faauma ai le puipuia o le matafaga (o loo 'ainā ma le Faga o Tāpana)</p> <p>Gafma: MWTI/LTA/Nu'u</p>	<p>E le o moomia vave se fai o se taligalu e avea ma fofō o le suiga o le tau mo se taimi umi.</p> <p>Peitai, i le matau a Inisinia o le Poloketi PPCR, e aoga le taligalu e puipuia tagata ma latou atina'e i le talafatai ma tau faaitiitia ai le 'āia o le talafatai. Talu ai ona o le taligalu fa'aauau, ua fautuaina e fa'aauau le taligalu ona e taugofie i lo le fau o se isi taligalu-fou, a o le a tagataga'i loa foi i aafiaga o le siosiomaga. Fautuaina e ave i le LTA mo sa latou suesuega ma le faatupega, ma fa'aauau le mamanuina o le ata.</p>
Vaipuna i le talafatai	<p>Mana'o le nu'u e faaleleia uma vai e 3 i le talafatai: (1) Vai Tufu, (2) Vai Tilotilo ma (3) Vai Tui</p> <p>Gafma: MWCSD / Nu'u / CSSP / NGO / MNRE</p>	<p>Tusa ai ma le asiasiga i ia uma vaipuna, ua matuā matutu lava. E le o se fuafuaga talafeagai le fa'aalu o tupe i nei vai ae lē maua ai se agavaa e tali atu i suiga o le tau.</p>

Siosiomaga & Alagā'oa Faanatura	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Taiala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
'Ele'ele'apovai (Vaisuatoto)	<p>Fai se su'esu'ega mo le suavai faanatura /'ele'ele'apovai i uta</p> <p>Tapena se fuafuaga faapule'aga mo le 'Ele'ele'apovai</p> <p>Su'e le tulaga o iai le lelei o le suavai</p> <p>Fai soalaupulega ma faalauiloa tusa ma le 'ele'ele'apovai ua fuafuaina</p> <p>Gafma: MNRE / MoH / Nu'u</p>	<p>Faaleleia le anagatā o meaola/la'au o 'ele'ele'apovai</p>	<p>Saunia e le MNRE-DEC, WRD ma le Vaega o Vaomatua fautuaga e pei o:</p> <p>Faalauiloa ma fesoasoani a le mālō i le saunia o faamiliga o la'au e totō. Talosaga afio'aga i le MNRE ala atu i le Vaega o Vaomatua mo la'au faamili i lalo o le poloketi 2 miliona la'au e toe totō</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Aoao mo Vaomatua 2016-2020</p> <p>Tulafono o Pulega o le Vai ma Puna'oa 2008</p> <p>Fuafuaga mo le Totōina 2 Miliona La'au 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Aoao mo le Suavai 2007-2017</p>	<p>Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021</p> <p>Fuafuaga a le Vaega o le Vai ma Suavai Lafoa'i 2016-2020</p>

Faasao mo Gataifale / Faigafaiva	<p>Faateleina o faasao mo faigafaiva;</p> <p>Faatino togā'amu;</p> <p>Toe fai polokalame mo Ogāsamī Puipuia o le Gataifale</p> <p>Fai ni polokalame tau aoaoga faalotoifale a afio'aga mo le mata'itūina o le gataifale;</p> <p>Faatino uma fuafuaga i lalo o le Fuafuaga Faapule'aga mo Faigafaiva a Nu'u;</p> <p>Faagaoioi polokalame e tafi'esea le alamea mai nofoaga tulata i matafaga</p> <p>Talosaga le nu'u e toe fafaga le gataifale i figota e pei o tugane ma limu mo le faafofoaina ma taumafa</p> <p>Gafa ma: MAF / Nu'u</p>	<p>Faaitiitia aafiaga mai galuega i le lau'ele'ele;</p> <p>Faaitiitia le tamateina o 'amu;</p> <p>Sili ona anagata le ola faatasi o meaola/la'au i le latou siosiomaga o le ā'au ma le agavaa e gafatia suiga o le tau;</p> <p>Faaitiitia le faaleagaina o nofoaga o meaola/la'au i le gataifale</p>	<p>Fautuaina afio'aga e le Vaega o Faigafaiva, MAF- e tusa ma taiala o loo iai:</p> <p>Fuafuaga Faapule'aga mo Faigafaiva a Afio'aga;</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Toe Iloilo Fuafuaga Faapule'aga o Faigafaiva a Afio'aga</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o Faatoaga 2016-2020</p> <p>Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021</p>
Vaomatua Ua Mou (mou 'ese vaomataua sa masani ai ona ua faaleagaina e afā ma galuega faato'aina o le lau'ele'ele)	<p>Toe totō la'au na masani ai i fanua ua faavaoa;</p> <p>Toe faaleleia o fanua faavaoa ma faaleagaina e atina'e;</p> <p>Faatinoga o polokalame toe totō la'au i ona ituiga 'ese'ese sa masani ai le atunu;</p> <p>Toe totō togāla'au sa masani ona ola i le talafatai faasolo i nofoaga i le talafatai</p> <p>Gafa ma: MNRE / Nu'u</p>	<p>Toe faaleleia lau'ele'ele na āfaina ona o atina'e</p> <p>Faaleleia le ola faatasi o meaola/siosiomaga i le lau'ele'ele ma le talafatai</p>	<p>Vaega o le Vaomatua, MNRE e saunia fautuaga mo afio'aga i le toe totōina o le vaomatua/polokalme toe faaolaina pe faafoi le vaomatua i le tulaga sa iai e ala i le totōina o faamiliga la'au.</p> <p>2016-2020 Fuafuaga Aoao mo Vaomatua</p> <p>NBSAP 2015-2020;</p> <p>NAP – Fuafuaga Faapule'aga Gafataulima o le Lau'ele'ele 2015-2019</p> <p>NBSAP 2015-2020</p>	<p>Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021</p>

			<p>To Faatumauina Fuafuaga o Galuega Faatino 2016 – 2020</p> <p>Fuafuaga Totōina 2 Miliona La'au 2015 - 2020</p>	
Pulega o Otaota	<p>Moomia ona tausia taimi mo le aoina o le otaota a aiga</p> <p>Fai ni polokalame faalauiloa ma faamamā le otaota i taimi fuafuaina</p> <p>Gafa ma: Nu'u</p>	<p>Faaleleia atili le soifua maloloina ma le tumamā;</p> <p>Faaitiitia aafiaga mai faama'i feavea'i e iniseti</p>	<p>Tapena e le MNRE-DEC ta'iala ma fesoasoani i nu'u e ala i le faatino o galuega fuafuaina e pei o:</p> <p>Faigafaavae mo Pule'aga o Vaila'au Oona 2012</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Tulafono o Pulega o Otaota 2010</p>	Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2016-2021

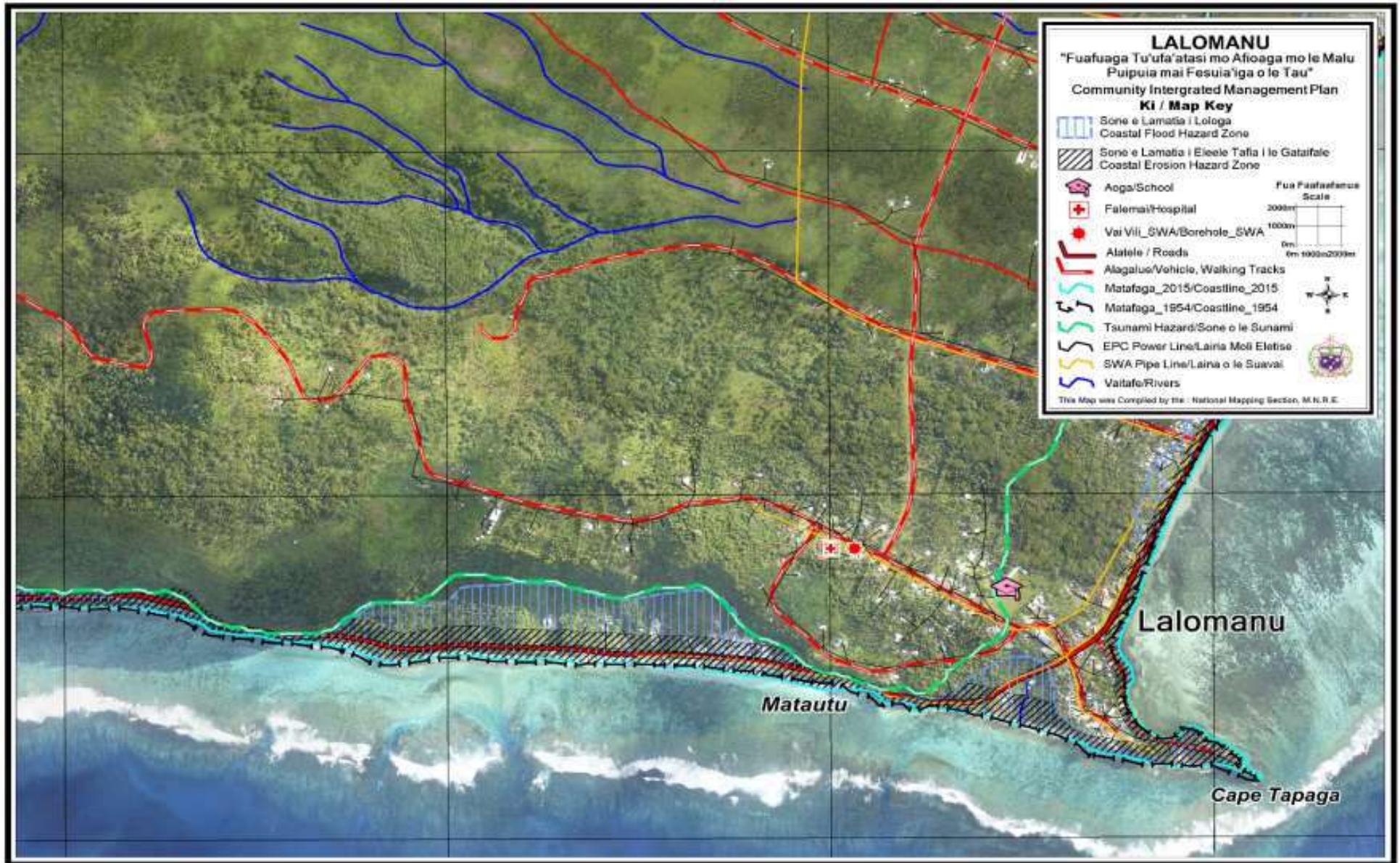
Soifua Laulelei ma Ia Maua Taumafa	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Taiala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
Vaomatua satia ma faato'aga/manu/la'au faalafuā	<p>Toe faalelei ma fa'aaoga i fa'ato'aga ia laufanua ua lē o toe galuea'ina e lata i le aai na i lo le faato'a o fanua i le aga'i i uta ma le vaomatua:</p> <p>Una'ia le totōina o fua o faa'ele'eleaga e pei o ufi, umala, e sili atu ona anagatā i taimi o afā, mugālā ma lōloga.</p> <p>Faatino polokalame faapule'aga tu'ufaatasi mo manu fa'alafuā;</p> <p>Unaia faato'aga-vaomatua ma faato'aga fefiloi aofia ai la'au 'aina e faaitiitia ai le aafiagofie o fua o faa'ele'eleaga i faama'i.</p> <p>Totō faatele isi ituaiga faato'aga e maua ai</p>	<p>Faateleina le mau i taumafa ma le soifua maloloina atoa ai ma le siitia ole tulaga agavaa o afio'aga e fetuuna'i ma gafatia ona tali atu i suiga o le tau.</p>	<p>Tapena e le Vaega o le CROP-MAF ia a'oa'oga e faatino e i latou ua iai agavaa faapitoa tau faato'aga e lagolago ma limataitaiina faifaato'aga faatasi ai ma polokalame e faalauiloa ia le faatuputeleina o ituaiga fua o faa'ele'eleaga e gafatia aso leaga e pei o mugālā ma timuga.</p> <p>Tapena meafaigaluega ma la'au totō e faatele ai ituaiga la'au ma lo latou anagatā - tagofia ia mataupu tau i manu fa'alafuā mmf. O se faiga e faateleina ai le mau i taumafa.</p> <p>Faamalosi atili le faapa'aga ma Faapotopotoga Tumaoti e pei o: Asosi a Faifaatoaga Samoa;</p>	Fuafuaga a le Vaega o Faato'aga 2016-2020

	<p>sina seleni e pei o koko, niu, tipolo ma ia totō i 'ele'ele e lē o lamatiagofie.</p> <p>Faatino polokalame e taofiofi ma pulea manu faalafuā e aafia ai la'au ma meaola-fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>Gafa ma: MAF MNRE /afio'aga</p>		<p>Faapotopotoga a tama'ita'i Faipisinisi ma vaega tuma'oti e lagolago ia faifaato'aga i afio'aga e ala i a'oa'oga ma le maketiina o fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>O ta'iala nei mo le faatinoga o fofō:</p> <p>Tulafono Taufaaofi mo le Pulega o Alagā'oa mai le Eleele 2018;</p> <p>Polokalame Aoao a Samoa mo Galuega Faatino e fō'ia ai le Faaleagaina o le 'Ele'ele ma tu'uitiitia ai aafiaga mai mugālā 2015-2020;</p> <p>Fuafuaga Aoao mo La'au/meaola faalafuā ma Galuega Faatino 2008-2011;</p> <p>Fuafuaga mo le Totōina o le 2 Miliona La'au 2015-2020</p>	
Togala'au ma Galuega taulima	<p>Talosaga se fesoasoani mo le polokalame togāla'au 'aina a Tamaita'i ma galuega taulima e maua ai sina seleni</p> <p>Gafa ma: MWCS / WIBDI /Nu'u</p>	Faateleina avanoa mo faamanuiaga e maua	<p>E tatau ona mulimuli i ta'iala mai pā'aga talafeagai le faatinoga o nei fesoasoani</p>	Fuafuaga mo Atinae a Afio'aga 2016-2021
'Ele'ele'apovai	<p>Ave'ese lafupovi a le nu'u mai 'ele'ele'apovai ae ave i luga i le vaomatua mamao 'ese ma 'ele'ele'apovai</p> <p>Gafa ma: MNRE /Nu'u</p>	Toe faaleleia fanua ua faaleagaina i galuega a tagata	<p>E tatau ona mlimuli le faatinoga o galuega i ta'iala nei: :</p> <p>Fuafuaga Aoao mo le Vai ma Puna'oa 2007-2017</p>	Fuafuaga a le Vaega o le Vai ma Suavai Lafoa'i 2016-2020

Falesulufa'i i uta i Lalomanu sa fauina ina ua mavae le sunami, 2009 lena ua tia'i ma ufitia e le vao.

Fa'afanua a le Afioaga o Lalomanu

4.2 Galuega Fesoasoani mo le Afio'aga o Vailoa

Galuega Tetele	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Galuega	Fuafuaga Talafeagai ma Vaega
Sosoo le faatāina o alagalue o loo iai nei	<p>Sosoo le faatāina o alagalue ile lisi o galuega a le LTA – toe fai alagalue: Umi: 2km Tau Fuafuaina: SAT\$720,000.00</p> <p>Aofia ai ma alavai i le fuafuaga mo le sosooina o alagalue</p> <p>Talosaga isi auaunaga mo galuega tetele</p> <p><i>Gafa ma: LTA / MWI / Nu'u</i></p>	<p>Sili ona vave le toe faaleleia mai aafiaga;</p> <p>Faatuputeleina le aofa'i o aiga ua siitia i nofoaga maualuluga</p> <p>Faateleina avanoa e galuea'inaa i le 'ele'ele mo faato'aga</p> <p>Sili atu soifua e faasaoina i taimi o faalavelave</p>	<p>Limataitaina le fausia o alagalue i mea e moomia e le mālō e pei ona ta'ua i faigafaavae, fuafuaga o galuega mmf:</p> <p>Faigafaavae o Siosiomaga ma le Puipuia o Agafesootai;</p> <p>Ta'iala Faatonutonu mo Galuega Tau Siosiomaga (2007);</p> <p>Toe Iloilo Tapulaa Ausia o Auala Uma i Samoa (2016);</p> <p>Suesuega o le Ono Aafagofie o Auala Uma i Samoa (2017);</p> <p>Fuafuaga Aoao mo Galuega Tetele 2011</p> <p>Faapolokalame ia galuega mo le saogalemu o auala i le tupe faatatau ma polokalame o galuega</p>	<p>Fuafuaga Faapule'aga Tuufaatasi a Afio'aga, Aokuso 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vaega o Femalagaiga ma Felauaiga i le Lau'ele'ele 2014-2019</p>
Leaga alavai	<p>Tagofia mataupu tau alavai e ala i le: Faatino le vaauga lelei o alavai-simā o iai i tafatafā-ala ma ia mautinoa o loo tafe le suavai o loo salalau solo i le sami;</p> <p>Fai ni alavai fou ma ulu alavai talafeagai le lapopo'a mo taetafe mai atina'e i uta;</p> <p>Faatino polokalame faalauloa mo le faamamāina e itumalo/nu'u o</p>	<p>Vave ona toe faaleleia mai aafiaga</p> <p>Faaitiitia le ono aafia o le nu'u i lōloga</p> <p>Sili ona saogalemu fale o le nu'u ma auala</p> <p>Sili ona saogalemu ma anagatā le afio'aga</p>	<p>Saunia e le MWI fautuaga ma ta'iala mai faamaumauga ma polokalame o galuega e lagolagoina pulega tau alavai e ala i le faaaogaina:</p> <p>Faigafaavae o Siosiomaga ma le Puipuia o Agafesootai;</p> <p>Ta'iala Faatonutonu mo Galuega Tau Siosiomaga (2007);</p> <p>Toe Iloilo Tapulaa Ausia o Auala Uma i Samoa (2016);</p> <p>Fuafuaga Aoao mo</p>	<p>Fuafuaga Faapule'aga Tuufaatasi a Afio'aga, Aokuso 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vaega o Fela'uiga i le Lau'ele'ele 2014-2019</p>

	alavai/alavai-simā Gafa ma: MWCSD / Itumalo /Nu'u / MWI ma LTA		Galuega Tetele 2011; Faapolokalame ia galuega mo le saogalemu o auala i le tipe faatatau ma polokalame o galuega; Tapena suesuega mo alavai o auala; Tapena polokalame tau a'oa'oga faalotoifale i le moomia ona tausia mamā o alavai/alavai-simā	
Auala e faatali ai le vaitimu (tanevai)	Moomia vave se auala e faatali ai le vaitimu, lagolagoina i le fai o ni tanevai mo aiga o loo nonofo i uta e le o maua se suavai mo le taumafa ma galuega faalotoifale. E fai foi ma vai faaleoleo o aiga o loo maua le suavai sualua. Gafa ma: CSSP / MWCSD /nu'u	Faaleleia atili le agavaa o le afio'aga e fetuunai le tōfā e gafatia aafiaga ona o suiga o le tau	Fai muamua se saililiga poo ai aiga o āfāina i le leai o se suavai o maua ae le'i faamaonia tanevai Fuafuaga Mamao Faapule'aga o le Suavai ma Puna'oa 2007-2017	Fuafuaga a le Vaega o le Suavai ma Vai Lafoa'i 2016-2020
Eletise	Faatū poumōlī ma ta'i le eletise mo aiga i uta. Fai ni mōlī - auala i alagalue e talafeagai mo le saogalemu o le afio'aga Toso ia laina eletise i nofoaga e sili ona saogalemu pe a toe sui. Gafa ma: EPC / MWI / Nu'u	Maua le eletise i taimi uma faapena ma taimi o faalavelave faalenatura; 'Alofia faalavelave mai poumōlī pā'u'ū.	Mata'itū le faasoaina o le eletise ina ia 'aua ne'i ova le eletise i nisi o pou 'ona e ono āfāina ai laina eletise Toso e le EPC laina eletise mo aiga e nonofo i uta faapea mōlī o le auala; Liuliu le tōfā i atinae o le malosi'aga fa'aaogā tatau mo afio'aga o loo fa'aaogaina le malosi'aga faafouina e tusa ma ta'iala - Tapenaga o Ta'iala mo le Malosi'aga Faafouina ma le Malosi'aga Fa'aaogā Tatau, 2016	Fuafuaga a le Vaega o Malosi'aga i Samoa 2017-2022

Vaipuna i le Talafatai (Fanuaeaa)	<p>Toe faaleleia pe fonofono vaega o le vai ua aga'i ina leaga</p> <p>Su'e poo lelei le suavai mo le taumafa</p> <p>Gafa ma: Nu'u / MNRE / CSSP / MWTI/MOH</p>	<p>Faaleleia le vai faaleoleo mo aso mugālā poo aso e o'o mai ai faalavelave faanatura</p>	<p>Saunia e le MNRE / MWTI ta'iala i afio'aga mo le tausia o le vai mo ta'elega ma le taumafa i le faaaogaina:</p> <p>Faigafaavae mo Siosiomaga ma le Puipuia o Agafesoota'i</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Aoao mo le Vai ma Puna'oa 2007-2017</p>	Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2016-2021
--------------------------------------	---	--	---	---

Isi Fofō Sa Faatalanoaina poo Isi Mataupu Na Lāgā

Galuega Tetele	Fofō / Mataupu	Manatu
Faatā auala i le Fale eletise a le EPC	<p>Talosaga e le nu'u e faata le auala i le fale o le EPC</p> <p>Gafa ma: MWTI / LTA / EPC / Nu'u</p>	<p>Tusa ai ma le lipoti a Inisinia, o le auala ua toe talosagaina lona faatāina sa faatā i le tausaga talu ai. Peitai, ua matauina le faaletonu o alavai, aemaise i pi'oga ua lē mafai ai ona tafe 'ese le suavai mai luga o le auala-tā. Leai se nofoaga e tafe iai alavai ma faaitiitia ai le saosaoa o le tafe o le suavai ma tafe atu ai loa le suavai i luga o le auala-tā ma faaleagaina ai loa. Pe tusa ma le 300m e moomia ona faatā ma o le fautuaga a Inisina, e mafai ona faatā e le EPC le vaega lea o le auala ona e ui atu ai i lo latou fale faigaluega. Ae mo aiga e 10 o loo alala i uta lava, ua fautuaina le LTA e aofia i la latou polokalame o auala lea auala ma faatupe mai ai. Faatā le auala ma ia aofia ai ma isi mea nei:</p> <p>Fuafuaga o le auala SAT\$140,000.00 (min. 10% tau o le faiga)</p> <p>Auala: SAT\$720,000.00</p> <p>Auala a le EPC: SAT\$300,000.00</p> <p>Faiga o le Vai: SAT\$200,000.00</p>
Vai a le SWA	<p>Talosaga le nu'u i le SWA e su'e le vai poo saogalemu mo le taumafa ona e malosi le faasualua</p> <p>Gafa ma: SWA / nu'u</p>	<p>Matauina le tele o atugaluga na laga mai e le nu'u o le tulaga o le suavai. Ua mai tele ma faasualua. Faaalia e le nu'u i le SWA ua tatau ona fuafua le faapa'ū o le pili o le vai ona o lea tulaga faaletonu.</p> <p>E le o se mataupu tau suiga o le tau lenei mataupu ae ua faamauina pea mo le SWA e silasila iai.</p>

Siosiomaga & Alaga'oa Faanatura	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Taiala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
'Ele'ele'apovai	Fai se su'esu'ega mo le suavai faanatura	Faaleleia le anagatā o	Saunia e le MNRE-DEC, WRD ma le Vaega o	Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga

(Vaisuatoto)	/'ele'ele'apovai i uta Tapena se fuafuaga faapule'aga mo le 'Ele'ele'apovai Su'e le tulaga o iai le lelei o le suavai Gafa ma: MNRE / Nu'u	meaola/la'au o 'ele'ele'apovai	Vaomatua fautuaga e pei o: Faalaulioa ma fesoasoani a le mālō i le saunia o faamiliga o la'au e totō. Talosaga afio'aga i le MNRE ala atu i le Vaega o Vaomatua mo la'au faamili i lalo o le poloketi 2 miliona la'au e toe totō NBSAP 2015-2020 Fuafuaga Aoao mo Vaomatua 2016-2020 Fuafuaga Aoao mo le Vai ma Puna'oa 2007-2017	2017-2021 Fuafuaga a le Vaega o le Vai ma Suavai Lafoa'i 2016-2020
Faasao mo Gataifale / Faigafaiva	Faateleina o faasao mo faigafaiva; Faatino togā'amu; Toe fai polokalame mo Oga'sami Puipuia o le Gataifale Fai ni polokalame tau aoaoga faalotoifale a afio'aga mo le mata'itūina o le gataifale; Faatino uma fuafuaga i lalo o le Fuafuaga Faapule'aga mo Faigafaiva a Nu'u; Faagaoioi polokalame e taf'i'esea le alamea mai nofoaga tulata i matafaga Talosaga le nu'u e toe fafaga le gataifale i figota e pei o tugane ma limu mo le faafofaina ma taumafa Gafa ma: MAF / Nu'u	Faaitiitia aafiaga mai galuega i le lau'ele'ele; Faaitiitia le tamateina o 'amu; Sili ona anagatā le ola faatasi o meaola/la'au i le latou siosiomaga o le ā'au ma le agavaa e gafatia suiga o le tau; Faaitiitia le faaleagaina o nofoaga o meaola/la'au i le gataifale	Fautuaina afio'aga e le Vaega o Faigafaiva, MAF- e tusa ma taiala o loo iai: Fuafuaga Faapule'aga mo Faigafaiva a Afio'aga; NBSAP 2015-2020 Toe Iloilo Fuafuaga Faapule'aga o Faigafaiva a Afio'aga	Fuafuaga a le Vaega o Faatoaga 2016-2020 Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021

Vaomatua Ua Mou (mou 'ese vaomatua sa masani ai ona ua faaleagaina e afā ma galuega faato'aina o le lau'ele'ele)	<p>Toe totō la'au na masani ai i fanua ua faavaao;</p> <p>Toe faaleleia o fanua faavaao ma faaleagaina e atina'e;</p> <p>Faatinoga o polokalame toe totō la'au i ona ituaiga 'ese'ese sa masani ai le atunu;</p> <p>Toe totō togāla'au sa masani ona ola i le talafatai faasolo i nofoaga i le talafatai</p> <p>Gafa ma: MNRE / Nu'u</p>	<p>Toe faaleleia lau'ele'ele na āfāina ona o atina'e</p> <p>Faaleleia le ola faatasi o meaola/siosiomaga i le lau'ele'ele ma le talafatai</p>	<p>Vaega o le Vaomatua, MNRE e saunia fautuaga mo afio'aga i le toe totōina o le vaomatua/polokalme toe faaolaina pe faafoi le vaomatua i le tulaga sa iai e ala i le totōina o faamiliga la'au.</p> <p>2016-2020 Fuafuaga Aoao mo Vaomatua</p> <p>NBSAP 2015-2020; NAP – Fuafuaga Faapule'aga Gafataulima o le Lau'ele'ele 2015-2019</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Toe Faatumauina Fuafuaga o Galuega Faatino 2016 – 2020</p> <p>Fuafuaga Totōina 2 Miliona La'au 2015 - 2020</p>	Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021
Pule'aga o Otaota Lafoa'i	<p>Manaomia le tuutaimi o le aoina o le otaota mai aiga;</p> <p>Fai e le nu'u polokalame faalauiloa o otaota lafoa'i ma le faamamāina i taimi ua atofaina</p> <p>Gafa ma: Nu'u</p>	<p>Faaleleia atili le soifua maloloina ma le tumamā</p> <p>Faaitiitia aafiaga mai faama'i feavea'i e meaola/namu mmf</p>	<p>Tapena e le MNRE-DEC ta'iala ma fesoasoani mo le nu'u e ala i le faatinoga o fuafuaga mo galuega e pei o:</p> <p>Pule'aga o Otaota Lamatia ma Faigafaavae Tau Vaila'au 2012</p> <p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Tulafono o Pule'aga o Otaota Lafoa'i 2010</p>	Fuafuaga Aoao a le Vaega mo Siosiomaga 2016-2021

Soifua Laulelei ma Ia Maua Taumafa	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Taiala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
<p>Vaomatua sātia ma faato'aga/manu/la'au faalafuā</p> <p>Toe faalelei ma fa'aaooga i fa'ato'aga ia laufanua ua lē o toe galuea'ina e lata i le aai na i lo le faato'a o fanua i le aga'i i uta ma le vaomatua:</p> <p>Una'ia le totōina o fua o faa'ele'eleaga e pei o ufi, umala, e sili atu ona anagatā i taimi o afā, mugālā ma lōloga.</p> <p>Faatino polokalame faapule'aga tu'ufaatasi mo manu fa'alafuā;</p> <p>Unaia faato'aga-vaomatua ma faato'aga fefiloi aofia ai la'au 'aina e faaitiitia ai le aafiagofie o fua o faa'ele'eleaga i faama'i.</p> <p>Totō faatele isi ituaiga faato'aga e maua ai sina seleni e pei o koko, niu, tipolo ma ia totō i 'ele'ele e lē o lamatiagofie.</p> <p>Faatino polokalame e taofiofi ma pulea manu faalafuā e aafia ai la'au ma meaola-fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>Gafa ma: MAF MNRE /afio'aga</p>	<p>Faateleina le mau i taumafa ma le soifua maloloina atoa ai ma le siitia ole tulaga agavaa o afio'aga e fetuuna'i ma gafatia ona tali atu i suiga o le tau.</p>		<p>Tapena e le Vaega o le CROP-MAF ia a'oa'oga e faatino e i latou ua iai agavaa faapitoa tau faato'aga e lagolago ma limataitaiiina faifaato'aga faatasai ai ma polokalame e faalauiloa ia le faatuputeleina o ituaiga fua o faa'ele'eleaga e gafatia aso leaga e pei o mugālā ma timuga.</p> <p>Tapena meafaigaluega ma la'au totō e faatele ai ituaiga la'au ma lo latou anagatā-tagofia ia mataupu tau i manu fa'alafuā mmf. O se faiga e faateleina ai le mau i taumafa.</p> <p>Faamalosi atili le faapā'aga ma Faapotopotoga Tumaoti e pei o: Asosi a Faifaatoaga Samoa; Faapotopotoga a Tama'ita'i Faipisinisi ma vaega tuma'oti e lagolago ia faifaato'aga i afio'aga e ala i a'oa'oga ma le maketiina o fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>O ta'iala nei mo le faatinoga o fofō: Tulafono Taufaaofi mo le Pulega o Alagā'oa mai le Eleele 2018;</p> <p>Polokalame Aoao a Samoa mo Galuega Faatino e foia ai le</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o Faato'aga 2016-2020</p>

			Faaleagaina o le 'Ele'ele ma tu'u'itiia ai aafia ga mai mugālā 2015-2020; Fuafuaga Aoao mo La'au/meaola faalafuā ma Galuega Faatino 2008-2011; Fuafuaga mo le Totōina o le 2 Miliona La'au 2015-2020	
Togāla'au ma Galuega taulima	Talosaga se fesoasoani mo le polokalame togāla'au 'aina a Tama'ita'i ma galuega taulima e maua ai sina seleni <i>Gafa ma: MWCSD / WIBDI /Nu'u</i>	Faateleina avanoa mo faamanuiaga e maua	E tatau ona mulimuli i ta'iala mai pā'aga talafeagai le faatinoga o nei fesoasoani	Fuafuaga mo Atinae a Afio'aga 2016-2021
'Ele'ele'apovai	Ave'ese lafupovi a le nu'u mai 'ele'ele'apovai ae ave i luga i le vaomatua mamao ese ma 'ele'ele'apovai <i>Gafa ma: MNRE /Nu'u</i>	Toe faaleleia fanua ua faaleagaina i galuega a tagata	E tatau ona mlimuli le faatinoga o galuega i ta'iala nei: : Fuafuaga Aoao mo le Vai ma Puna'oa 2007-2017	Fuafuaga a le Vaega o le Vai ma Suavai Lafoa'i 2016-2020

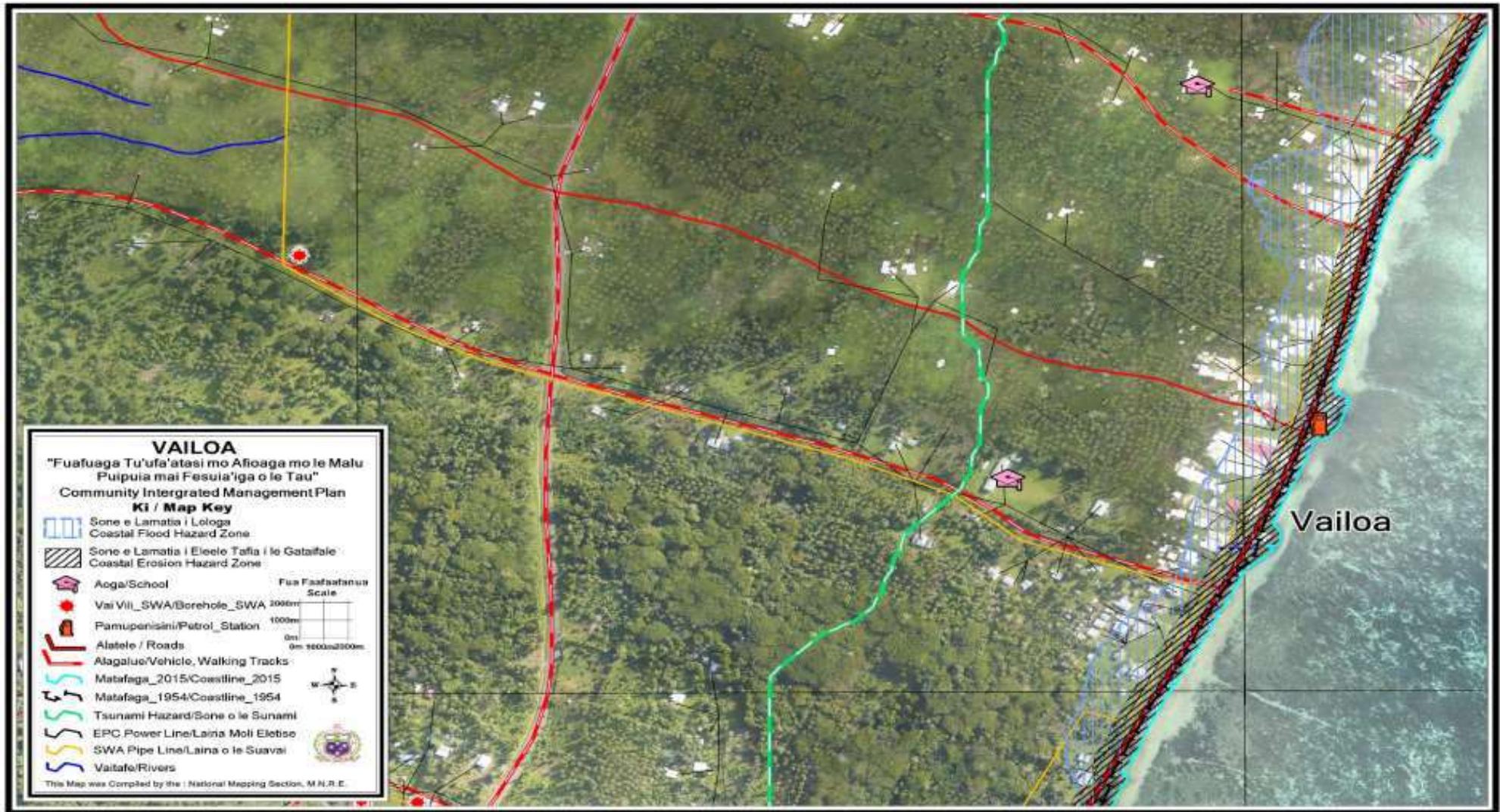
Pulega a Nu'u	Fofõ Aupito Lelei Ua Fautuaina	Ta'iala Fesoasoani i Galuega Faatino	Manatu
Tulafono a Itumalo /Nu'u	Faatino tulafono a itumalo/nu'u e mulimuli ai afio'aga ma aofia ai ma le puipuia o punaoa faanatura o le lau'ele'ele ma le gataifale; Faatino le Fuafuaga -FTA mo le 2016-2028 Malosi pulega a nu'u ua iai ma polokalame: Polokalame soifua maloloina a afio'aga mo le faamamāina o autafa i nofoaga o aiga e faaitiitia ai le pipisi solo o faama'i e feavea'i e namu/meaola laiti; Fai vavao i afiafi mo faigalotu; Faamalosia tulafono a nu'u mo le taumafa 'ava, 'aua ne'i faataga ona ulufale se tasi i	Fesoasoani le MWCSD i le tapenaga o tulafono a itumalo/nu'u; Atina'e a Afio'aga 2016-2021	Lagolago le tapenaga o tulafono a itumalo/nu'u e mafai ona taita'ina pulega a nu'u ma le faatinoga o polokalame a le mālō ma faapotopotoga tuma'oti e aofia ai ma le Fuafuaga-FTA.

	<p>Nofoaga Faasao o le Gataifale, mata'itō galuega a tauulele'a/aumaga i faato'aga, (fai tauvaga); una'ia uma tamaiti o le nu'u i le a'oga.</p> <p><i>Gafa ma: Nu'u / MWCSD</i></p>		
--	--	--	--

Fale nle (pe'ape'a) Malosi Faaeletise, EPC i Vailoa lena ua talosaga le nu'u e fa'atā le auala i lea nofoaga e faafaigofie ai femalagaiga.

Fa'afanua o le Afioaga o Vailoa

4.3 Galuega Fesoasoani mo le Afio'aga o Ulutogia

Galuega Tetele	Fofō Aupito Lelei Ua Fautuaina	Isi Faamanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
Alagalue	<p>Soso'o le faatāina o alagalue (aula taamilo) faamauna i le lisi a le LTA: Umi: 1.77 km Tau Fuafuaina: SAT\$637,200.00</p> <p>Aofia ma alavai i le fuafuaga o alagalue</p> <p>Talosaga isi auaunaga mo galuega tetele aofia ai: alavai i tafatafā-ala, vaipaipa ma laina eletise</p> <p>Gafa ma: LTA / EPC /MWTFI /Nu'u</p>	<p>Vave ona toe faaleleia mai aafiaga</p> <p>Faateleina le aofa'i o aiga siitia i nofoaga maualuluga</p>	<p>Limataitaina le fausia o alagalue i mea e moomia e le mālō e pei ona ta'ua i faigafaavae, fuafuaga o galuega mmf:</p> <p>Faigafaavae o Siosiomaga ma le Puipuia o Agafesootai;</p> <p>Ta'iala Faatonutonu mo Galuega Tau Siosiomaga (2007);</p> <p>Toe Iloilo Tapulaa Ausia o Auala Uma i Samoa (2016);</p> <p>Suesuega o le Ono Aafiyagofie o Auala Uma i Samoa (2017);</p> <p>Fuafuaga Aoao mo Galuega Tetele 2011</p> <p>Faapolokalame ia galuega mo le saogalemu o auala i le tupe faatatau ma polokalame o galuega</p>	<p>Fuafuaga Faapule'aga Tuufaatasi a Afio'aga, Aokuso 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vaega o Fela'uaiga ma Femalagaiga i le Lau'ele'ele 2014-2019</p>
Auala e faatali ai vaitimu (tanevai)	<p>Faatino le faiga o tanevai mo aiga e lē o maua se suavai mo le taumafa ma galuega i le fale</p> <p>Gafa ma: CSSP / MWCSD /Nu'u</p>	<p>Faaleleia le agavaa o le afio'aga e fetuuna'i le tōfā ina ia gafatia aafiaga o suiga o le tau</p> <p>Maua isi puna'oa o le suavai mo aiga</p>	<p>Saili muamua aiga ua mafatia o loo alala i uta ona e lē o maua se suavai a o le'i faamaonia aiga e ave iai tanevai.</p> <p>Fuafuaga Aoao Faapule'aga mo le Vai ma Puna'oa Faanatura 2007-2017</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o le Vai ma Suavai Lafoa'i 2016-2020</p>
Vai (SWA)	<p>Sosoo le ta'iga o paipa i aiga uma o loo nonofo i uta;</p> <p>Fuafua le faataatiaga o paipa i luga o le tulaga o iai nei ma fuafuaga mo le lumana'i;</p> <p>Fuafua le tau mo le</p>	<p>Faaleleia le tulaga lelei o le suavai mo le taumafa</p> <p>Faaitiitia ē a'afia i faama'i pipisi</p>	<p>Tapena e le SWA fesoasoani mo afio'aga e ala i le:</p> <p>Fa'aauau iai o le vaipaipa;</p> <p>Mata'itū galuega mo le suavai ma lana auaunaga</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o le Vai ma Suavai Lafoa'i 2016-2020</p>

	soso'oga o paipa tusa ma fautuaga a Inisinia- – I le va o SAT\$100,000.00 I le SAT\$ 500,000.00 <i>Gafa ma: SWA</i>			
--	--	--	--	--

Isi Fofō Sa Faatalanoaina poo Isi Mataupu Na Lāgā

Galuega Tetele	Fofō/ Mataupu	Manatu
Lua na 'eli	Talosaga le nu'u e faatumu le pu tele na 'eli e fesoasoani i le tau faatafe'ese o le suavai <i>Gafa ma: MWTI / LTA / Nu'u</i>	E tasi lava le matai e ana lenei talosaga (o ia foi e ana le fanua lenei) e faatumu le lua tele lenei. E faapea se faamatalaga: I le taimi o le sunami, na to'a ai le vai mo ni aso (sau ai ma le manogi leaga) ona 'eli lea e le mālō o le lua lea i taimi na faamamā atoa ai lea nofoaga ina ia mafai ona tafe atu le suavai leaga i alavai-simā i le alatele. Mātau a Inisinia- o le lua poo le alavai tele lea o loo fai ma se isi alavai mo le suavai e salalau solo i luga o le lau'ele'ele ma e aogā mo le nu'u (aemaise lava i taimi o faalavelave). O le faalavelave ona o le fanua lenei, o loo taoto tonu i le alavai faanatura ma afai ae toe tanumia, o lona uiga, e telē le avanoa e ono aafia ai isi vaega o lenei fanua ma fanua tuaoi auā o le a su'e e le vai se isi alavai e tafe ai 'ese mai alavai-simā i le alatele. Talu ai o le matai e ana lenei fanua, e mafai ona tanumia lava e ia i lana faitalia tainane e iai lamatiaga o le a tutupu mai ai ma e le faatupea e le mālō. Ona o le alavai tonu faanatura lea e taoto ai le fanua lenei, ua fautuaina le taatia ai faapea.

Siosiomaga & Alaga'oa Faanatura	Fofō Aupito Lelei Ua Fautuaina	Isi Faamanuiaga	Taiala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
Toe faafoi le talafatai i le tulaga sa iai	Faagaoioi le toe totoina o la'au i le talafatai i togāla'au na masani ai <i>Gafa ma: MNRE / MAF-Faigafaiva /Nu'u</i>	Faaleleia apitagalu faanatura ma le tulaga anagatā o le talafatai ina ia faaititia ai lona 'āia.	Vaega o le Vaomatua-MNRE e tapena ta'iala ma fautuaga mo ituaiga togāla'au e toe totō i le talafatai NBSAP 2015-2020 Fuafuaga mo le Totōtina o le 2Miliona La'au 2015 - 2020	Fuafuaga Aoao a le Vaega o Siosiomaga 2017-2021
Faasao o Gataifale / Faigafaiva	Toe faamautu faasao mo faigafaiva; Faatino togā'amu; Fai ni polokalame tau	Faaititia aafiaga mai galuega i le lau'ele'ele; Faaititia le tamateina o 'amu;	Fautuaina afio'aga e le Vaega o Faigafaiva, MAF- e tusa ma ta'iala o loo iai: Fuafuaga Faapule'aga mo Faigafaiva a Afio'aga;	Fuafuaga a le Vaega o Faatoaga 2016-2020 Fuafuaga Aoao a le

	<p>aoaoga faalotoifale a afio'aga mo le mata'itūina o le gataifale;</p> <p>Tapena Fuafuaga Faapule'aga mo Faigafaiva a Nu'u;</p> <p>Faagaoioi polokalame e tafi'esea le alamea mai nofoaga tulata i matafaga</p> <p>Gafa ma: MAF / Nu'u</p>	<p>Sili ona anagatā le ola faatasi o meaola/la'au i le latou siosiomaga o le ā'au ma le agavaa e gafatia suiga o le tau;</p> <p>Faaitiitia le faaleagaina o nofoaga o meaola/la'au i le gataifale</p>	<p>NBSAP 2015-2020</p> <p>Toe Iloilo Fuafuaga Faapule'aga o Faigafaiva a Afio'aga</p>	<p>Vaega o Siosiomaga 2017-2021</p>
--	--	---	---	-------------------------------------

Soifua Laulelei ma la Lava Taumafa	Fofō Aupito Lelei	Isi Faamanuiaga	Taiala Fesoasoani i Galuega	Talafeagai ma Fuafuaga a Vaega
<p>Vaomatua sātia ma faato'aga/manu/la'au faalafuā</p>	<p>Toe faalelei ma fa'aoga i fa'ato'aga ia laufanua ua lē o toe galuea'ina e lata i le aai na i lo le faato'a o fanua i le aga'i i uta ma le vaomatua:</p> <p>Una'ia le totōina o fua o faa'ele'eleaga e pei o ufi, umala, e sili atu ona anagatā i taimi o afā, mugālā ma lōloga.</p> <p>Faatino polokalame faapule'aga tu'ufaatasī mo manu fa'alafuā;</p> <p>Unaia faato'aga-vaomatua ma faato'aga fefiloi aofia ai la'au 'aina e faaitiitia ai le aafiagofie o fua o faa'ele'eleaga i faama'i.</p> <p>Totō faatele isi ituaiga faato'aga e maua ai sina seleni e pei o koko, niu, tipolo ma ia totō i 'ele'ele e lē o lamatiagofie.</p> <p>Faatino polokalame</p>	<p>Faateleina le mau i taumafa ma le soifua maloloina atoa ai ma le siitia ole tulaga agavaa o afio'aga e fetuuna'i ma gafatia ona tali atu i suiga o le tau.</p>	<p>Tapena e le Vaega o le CROP-MAF ia a'oa'oga e faatino e i latou ua iai agavaa faapitoa tau faato'aga e lagolago ma limataitaiina faifaato'aga faatasi ai ma polokalame e faalauiloa ia le faatuputeleina o ituaiga fua o faa'ele'eleaga e gafatia aso leaga e pei o mugālā ma timuga.</p> <p>Tapena meafaigaluega ma la'au toto e faatele ai ituaiga la'au ma lo latou anagatā-tagofia ia mataupu tau i manu fa'alafuā mmf. O se faiga e faateleina ai le mau i taumafa.</p> <p>Faamalosi atili le faapā'aga ma Faapotopotoga Tumaoti e pei o: Asosi a Faifaatoaga Samoa; Faapotopotoga a Tama'ita'i Faipisinisi ma vaega tuma'oti e lagolago ia faifaato'aga i afio'aga e ala i a'oa'oga ma le</p>	<p>Fuafuaga a le Vaega o Faatoaga 2016-2020</p>

	<p>e taofiofi ma pulea manu faalafuā e aafia ai la'au ma meaola-fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>Gafa ma: MAF MNRE /afio'aga</p>		<p>maketiina o fua o faa'ele'eleaga.</p> <p>O ta'iala nei mo le faatinoga o fofō:</p> <p>Tulafono Taufaaofi mo le Pulega o Alagā'oa mai le 'Ele'ele 2018;</p> <p>Polokalame Aoao a Samoa mo Galuega Faatino e fō'ia ai le Faaleagaina o le 'Ele'ele ma tu'uitiitia ai aafiaga mai mugālā 2015-2020;</p> <p>Fuafuaga Aoao mo La'au/meaola faalafuā ma Galuega Faatino 2008-2011;</p> <p>Fuafuaga mo le Totōina o le 2 Miliona La'au 2015-2020</p>	
--	---	--	--	--

Auala taamilo i Ulutogia i faato'aga ma nofoaga alala ai, e moomia le faatā mo le soloa'aga i nofoaga maululuga

Faafanua o le Afioaga o Ulutogia

